

Купеля

Автор:

Світлана Талан

Купеля

Світлана Олегівна Талан

Софійка відчувала біду, тому благала коханого Сашка не їхати в чергове відрядження. Із лагідною посмішкою він сказав, що повернеться за кілька тижнів, однак цього не сталося... Дівчина у відчаї! Від рідних хлопця вона дізнається, що спіткалося лихо і її Сашко потрапив до лікарні. Однак, побачивши його, Софійка розуміє: усе набагато страшніше...

До видання також увійшли оповідання з циклу «Грані сьогодення»: «Особисте», «Мій Тарас», «Він, вона і вино», «Запізніле зізнання», «Новий міст», «Співбесідник за викликом», «Однокласник», «І щоб ніхто й ніколи...».

Светлана Талан

Купеля

(Збірка)

© Талан С., 2016

© Trevillion Images.com / Nina Pak, обкладинка, 2016

© Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2016

* * *

Купеля

Адже любов, як вода, несе і крутить, грає, рве, пестить, голубить, топить. Де жар, вона кипить, а де зустріне холод – стане льодом.

Леся Українка

Від автора

У морозні дні 2004 року Майдан клекотів, вирував, майорів помаранчевими та синьо-жовтими стягами. З трибун лунали гучні, палкі обіцянки можновладців. Яскравим полум'ям спалахнула революція, у якій народжувалася людська Надія. Та це полум'я швидко померкло, загасивши Надію революціонерів, полишивши за собою головешки зради та розчарувань. Люди з трибун швидко забули про свої обіцянки, але на Землі залишилися вічні цінності, які ніхто не в змозі ані загасити, ані відібрати, – Кохання, Сонце, Небо та Зорі...

Розділ 1

2008 рік

Від легкого, грайливого пестуна-вітру, що нишком прокрався до затишної невеличкої кімнати крізь прочинене вікно, Софійка прокинулася й розплющила очі. Легенько гойдалися віконні фіранки, і від вранішньої свіжості було навіть прохолодно, хоча надворі буяло у всій своїй неземній красі літо. Дівчина швидко зіскочила з ліжка, звичним плавним рухом відкинула назад золотаві хвилі блискучого рудого волосся, похапцем накинула ситцевого халатика й усміхнулася народженому новому дню. Вона підійшла до вікна, зсунула набік старенькі, але чисто випрані фіранки й зачаровано задивилася в сад, де серед дерев, кущів та довгошиїх рожевих мальв оживав несміливий хмарний ранок. Передранковий вітерець злегка розвіював світле волосся дівчини, приємно лоскотав обличчя, доносив до неї солодкий запах вишень, густо облитих білим цвітом. Софійка вдихнула цей запах на повні груди й ще кілька хвилин помилувалася квітучим садом.

Навшпиньки, щоб не розбудити діда, Соня пройшла повз його кімнату та опинилася надворі. Біля ганку, під великою крислатою старезною яблунею, примостився масивний саморобний дерев'яний стіл. Колись він мав почесне місце на кухні, але шашіль почав підло точити ніжки, тож стіл винесли надвір, на сонце, де й залишили, – так буває: усе старе рано чи пізно замінюють на нове. Стіл, як добрий старий друг, не зник із родини, лише зайняв інше місце. На столі відро з холодною криничною водою та старий, з надщербленою ручкою, керамічний кухлик. Дівчина, не вагаючись ні на мить, схопила кухлика, зачерпнула кришталевої води з відра та плеснула собі прямо в обличчя.

– Ох! – мимоволі вирвалося в неї з грудей, бо від води, що здавалася крижаною, одразу перехопило подих.

Махнувши головою, Софійка провела долонями по почервонілому обличчю. У її карих, майже чорних очах засвітилися грайливі та щасливі іскорки. Ще б пак! Незабаром приїздить її коханий Сашко, якого вона не бачила майже два місяці! Тільки уявити: цілі два місяці! Це ж так довго! Майже ціла вічність! Їй хотілося від щастя кричати, щоб усі навколо чули цю новину, злетіти на потужних крилах над рідним селом, що тонуло в піні садів та яскравій зелені, туди, де висне в синьому небі вільний жайворонок...

Софійка пройшлася двором, жартома сіпнула довгу гілку вишні в білому цвіту, яка одразу ж обдала її густою росою. Великі краплі впали в густу соковиту траву, розсипалися дрібними скалками й заіскрилися перлами.

– Господи! Як же мені добре! – не сказала, проспівала дівчина та закружляла серед вишень у щасливому танку. Її довге світло-руде та шовковисте волосся розсипалося хвилями по плечах майже до тоненької талії, воно раділо народженню нового дня разом із дівчиною, танцювало грайливими пружинками, обвило її пухнастою хмаркою.

– Не спиться, дзигго? – Софійку вивів зі стану ейфорії голос діда, що вже прокинувся й стояв на ганку, задоволено усміхаючись у сиві вуса.

– Нехай у мене зранку повно справ, – Софійка, підстрибуючи, підбігла до діда. – А чому ти рано прокинувся?

– Хто рано встає, тому Бог дає. Чула таке?

– Чула, чула. Але яка потреба так рано вставати?

– Корову треба вигнати на пасовисько, гусей, кури вже попрокидалися, – кивнув головою дід у бік старого, перекошеного хліва.

– Кури ще сплять і десятий сон бачать, – засміялася Софійка. – А півень кукурікнув, а там хоч не розвиднюйся.

– Під лежачий камінь, донечко, і вода не тече, – зітхнув старий та, спираючись на ковінку, зійшов сходами та сів на лавку біля столу. – Чого ж мені боки відлежувати, коли моя дзига вже на ногах? – Дід із любов'ю поглянув на онуку, примружив очі.

Софійка вправними рухами ввімкнула електропіч, поставила на неї велику чавунну пательню, і за мить зашкварчали шматочки сала та смажені яйця. Софійка поставила на дерев'яний стіл, застелений новою картатою цератою, тарілку з нарізаним хлібом, яйцями та запашним салом.

– Корова в хліві, а ми їмо, – буркнув дід, але без зла, радше задля годиться.

– Я все встигну, – відказала дівчина. – Чи сумніваєшся?

– Знаю, – тихо мовив дід, і по його зморщеному обличчю промайнула тінь смутку. – Мати в тебе теж такою була, вправно та спритною.

– А ще якою? – з цікавістю спитала дівчина, і серце її тривожно закалатало. Дід дуже рідко заводив розмову про матір, яку Софійка не пам'ятала, але так хотіла про неї бодай щось та дізнатися. Звичайно, можна було б розпитати бабу Параску, яка знала все про всіх у селі, але в її розповідях було багато пліток, а Софійка хотіла знати правду. Нехай гірку, болючу, але правду.

– Було прокинеться твоя мати, як і ти, ні світ ні зоря, побіжить до саду. Босоніж по росяній траві пронесеться, мов вихор, росою з квітів умиється, казала, що гарна вродою буде, що хлопці любитимуть... Ось і долюбилася, – дід тяжко зітхнув.

– Ти справді не знаєш, хто мій батько? – тихо запитала Софійка, і, здалося, серце на мить перестало калатати в грудях.

– Як-то я можу знати, коли вона й сама не знає? Та чи це тепер важливо?

– Та ні. – Дівчина покопирсала виделкою шматочок рум'яного сала. – Мені байдуже. А правда, що я дуже схожа на неї?

– Як дві краплі води! І волосся в неї таке ж гарне було, як у тебе, довге, пухнасте, руде, і очі мов дві вуглинки, і обличчя свіже, та навіть ямочки на щоках у вас однакові, коли усміхаєтесь. А до роботи хвацька була, як і ти в мене... Ох, – знову зітхнув старий, – Усе було добре, доки не загуляла з чоловіками. Спочатку гульки, потім з'явилася ти, пізніше – пиятики.

– Мати справді... багато пила? – обережно спитала дівчина.

– Так пила, що забувала прийти додому дитину нагодувати. Як вигнали її з роботи, то, бувало, і по тижню я її не бачив.

– Вона... сама мене покинула? Баба Параска казала, що ти їй порадив вибратися з дому, – несміливо запитала дівчина й опустила очі, ніби була якась її провина в безпутстві матері.

– А що було робити? Дитинка дома зі старим дідом, а вона то в одній хаті пиячить і бійки влаштовує, то в іншій. Прийшов голова сільради та сказав, що не буде з неї діла, треба дитину в дитбудинок віддавати. Тоді я й порадив їй везти свій сором із села кудись подалі, а сам оформив опікунство над тобою, то й живемо, як Бог дає.

– Вона жодного разу не приїздила до мене... коли я була маленька? – стиха промовила Соня.

– Ні, доню, жодного разу.

– То, може, її вже серед живих немає?

– А ти бабу Параску спитай: вона все знає. Живе твоя мати в Олександрівці. Це десь за п'ятдесят кілометрів від нашого села. Жива й здорова, але до цього часу не кинула дружити з оковитою. Пішки можна було сто разів прийти на доньку подивитися, але ні, не йде. Може, і добре, що моя дружина не бачить такого стидовища. Бачиш, як буває: коли вона народжувала твою матір, то життя своє віддала, а таке життя, яке веде твоя матір, не варте ламаної копійки.

– Отже, вона мене зовсім не любить? – голос Софійки затремтів від хвилювання, тим паче, що дід завжди говорив «твоя мати» й ніколи не називав своєю донькою.

– Не вмію, доню, брехати, правду скажу. Хіба то мати, що не хоче свою рідну кровинку побачити? Так собі, зозуля. Та ти не переймайся цим...

– А я й не переймаюся, – Софійка усміхнулася дідусеві. – Я звикла, що в мене є ти, мій любий дідусю Андрію, а більше мені ніхто не потрібний.

– Як то? А той, на кого чекаєш? Як же він? – Дід хитро примружив очі, ховаючи усмішку у вусах.

– Діду, – дзвінко засміялася Софійка, і суму наче й не було. – І звідки ти все знаєш?

– Собака гавкає – вітер несе, – усміхнувся дід.

- Ну, діду! Я ж нікому не казала, що Сашко приїздить.

- У тебе все на обличчі написано. Очі он аж світяться щастям!

- Справді?!

- Їй-Богу!

- Без Сашка мені нема життя, - зізналася дівчина, від чого одразу спалахнули легким рум'янцем її щоки.

- Колись так казала твоя мати, коли вперше закохалася, а бачиш, чим усе скінчилося, - зітхнув дід і махнув рукою.

- Дідусю, мій любий дідусю, я вже тобі обіцяла, і не раз. Скажу ще раз, щоб заспокоїти тебе: я ніколи не повторю помилок своєї матері. Не впевнена, що своїх не скою, але ніколи не буду такою.

- Справді? - Дід пильно зазирнув в очі онуки.

- Розсуди сам. Скільки моєї матері було, коли вона мене народила?

- Вісімнадцять.

- От бачиш! А мені вже двадцять один рік, я зустрічаюся чотири роки з одним хлопцем і зовсім нічого не п'ю, навіть пива не вживаю.

- Дай-то Боже, щоб і надалі в тебе було все добре.

- Так і буде! А як же інакше? - Дівчина задоволено засміялася, побачивши, що дід трохи заспокоївся після неприємних спогадів. - Так ми будемо корову виганяти на пасовисько чи нехай бідолашна мукає до вечора у хліві?

...Софія сама погнала на луки Ласку. Пішла босоніж і ледь ступила на м'який килим трав, як прохолодна ранішня роса обпекла ноги. Але дарма! Вона звикла до такого. Сонце ще не зійшло, і все навколо принішкло з цікавості. Зліва від

стежки, у невеликій канавці, розлігся лопушняк, висока трава ніжно пахла конюшиною та береговою м'ятою. Незважаючи ні на що, життя принесло ще один новий день. У Софійки був веселий настрій, і вона привітала його щасливою усмішкою. Дівчина, сама свіжа, як ранок, вдихнула повітря на повні груди, і весняні пахощі влилися в неї вільно й там затерпли в щасливому щемі.

У долині за річкою стоїть принишклий тихий ліс, чекаючи, доки викотиться величаве сонце та розгонить останній легкий сивий туман, що завис над задумливою тихою річкою.

А ось і воно, сонце. Спочатку над лісом з'явилося рожеве сяйво, потім перші несміливі промінці впали на листя дерев, трави, роси, пробуджуючи все від короткого літнього нічного сну. Нарешті на небі з'явилося яскраве сонце. Веселе та радісне, воно хлюпнуло на землю радість буття. Відразу все навколо почало швидко оживати, прокидатися. Замигтіли останні блискітки роси на листі старезних верб. Кремезні дерева стріпнули листям-віями, почали рухати затерпим гіллям – і на землю посипалися міриади іскорок. Десь загелготали невгамовні гуси, замукали корови, а в бездонному синьому небі завис жайворонок та підтяг у височінь золоту нитку своєї пісні.

Софійка підставила обличчя назустріч сонцю. Воно засліпило її яскравим промінням, і дівчина, усміхнувшись гарному ранкові, стріпнула волоссям, що в золотавих промінчиках навколо голови було схоже на осяйний німб.

– Гей, Ласко, гей, – звично гукнула Соня, хоча корова добре знала свою дорогу й не збиралася нікуди з неї звертати.

Софійка дочекалася, доки пастух Грицько, цвюхаючи батогом по землі, підійде ближче, і, привітавшись, наказала:

– Дивись мені, не ображай мою Ласочку.

– А то що буде? – зухвало розглядаючи Соню, запитав височенний хлопець у гумових чоботях та крилатому брилі.

– Тоді побачиш що.

– А якщо не буду ображати – поцілуєш? – засміявся він, показавши великі та жовті, як у старого коня, зуби.

– Нехай тебе дідько лисий цілує! – кинула Софійка, різко повернулася до хлопця спиною та попрямувала додому.

– Усе чекаєш на свого офіцера? – долинуло ззаду.

– А тобі що до того! – весело відрізала Софійка, згадавши про коханого, і, повернувшись, показала хлопцеві язика.

– Га! Га! Га! – зареготав той. Не витримав, вкусив все-таки: – Чекай. Приїде до тебе, якщо в місті не знайде таку, що на кілометр французькими духами пахне.

Софійка аж зупинилася від таких слів.

– А не знайде! – мовила вона, поставивши руки в боки.

– А це ж чому?

– Бо нема таких гарних, як я! – сказала Соня. Усміхнувшись, дівчина випрямила спину та пішла, гордо несучи високо підняту голову.

– Це правда, – зітхнув Грицько й почесав дерев'яним кінчиком батоба потилицю.

Він ще довго дивився вслід Софійці, бо не було сил відірвати погляду від її струнких і водночас пружних ніг, тоненької талії, худеньких плечей та золотавого волосся, що танцювало. Не дівка – вогонь!

– Ціп-ціп-ціп, – кликав дідусь курей, що вже висипали на подвір'я та жваво клювали пшеницю, яку він їм щедро сипав із дерев'яного кухля.

– А ось і я! – не ввійшла, влетіла легким вітерцем Софійка на подвір'я. – Швидко впоралася?

– Піди відпочинь хвилинку, – усміхнувся до неї дідусь. – Рано ще на роботу.

– Нічого. Раніше додому повернуся, – відповіла Софійка й за мить зникла в хаті.

Вона повернулася взута в пантофлі, у легенькому ситцевому платтячку в дрібний синій горошок. Довге волосся Соня зібрала на потилиці у вузол.

– Не сумуй, дідусю, – легко, мов літній вітерець, підбігла до діда, чмокнула в поморщену суху щоку та за мить уже зникла з двору.

...Софійка прямувала вузькою вуличкою та мимоволі милувалася селом, що потопало в літній піні квітучих садів і пташиному гомоні. Навколо стояв п'яний та солодкий запах чи то літа, чи то її розквітлої молодості та щастя. Вона йшла, а душа раділа та співала. У приємній тривозі очікування хвилини зустрічі з коханим примушувало тріпотіти в грудях серце в нескінченному танку радості та ніжності.

Сьогодні вона навмисне вийшла з дому трохи раніше. Треба було зайти до баби Параски та домовитися, щоб прийняла квартиранта – її Сашка. Звичайно, можна було б йому одразу йти до бабці й оселятися, бо та отримувала мізерну пенсію, тож хоча б якась копійчина, яку заплатить за постій Сашко, їй не буде зайва. Та з цього був бабі Парасці ще один зиск. Вона, як і потрібно, першою на селі дізнається про його приїзд. Хто ж, як не вона, буде знати, коли Сашко піде на побачення до Софійки та коли повернеться додому? «Два задоволення в одному», – подумала Софійка та усміхнулася сама собі куточками вуст.

– Доброго ранку, хрещений! – крикнула Софійка, помітивши за парканом товстенького дядька Василя, що порався біля свого старенького «Москвича».

– І ти будь здорова! – бадьоро відгукнувся той.

Софія на мить зупинилася, бо було б нечемно пройти мовчки повз нього. Дядько був не лише її хрещеним, а й батьком її шкільної подружки Галі.

– А де тітка Ліда?

– На городі. Де ж їй іще бути? День буде спекотний, то пішла щось зробити, доки сонце не піднялося високо. А ти чому так рано сьогодні?

Дядько Василь вже стояв за хвірточкою та витирав долонею піт, що виступив на його блискучій, геть лисій голові.

– Та є деякі справи, – ухилилася від відвертої відповіді дівчина, боячись сполохати своє щастя. – А як там Галинка?

– А! – махнув рукою дядько Василь. – Уся у своїй роботі. Літо прийшло – туристів побільшало, то й заманює цих товстосумів до свого агентства.

– Та хіба ж це погано? – запитала Софійка, побачивши невдоволення на обличчі хрещеного. – Мають люди гроші, то чому ж не помандрувати світом, не побачити інші країни?

– Воно то так, та ми вже забули, яка наша донька. На туристів час є, а до батьків навідатися – часу зась! – невдоволено пробурмотів дядько.

– Не ображайтеся. Це ж її робота. Як каже дідусь: «Під лежачий камінь вода не тече».

– Робота, робота, – буркнув собі під ніс дядько Василь. – У нас теж робота, але для кого ми п'ять корів тримаємо? А гусей цілу череду? А кролі? Город? Кури? Усе задля неї. Зібрали їй гроші, зателефонували. Гадали, що хоч так приїде, хоча б за рік покажеться в рідній хаті. Але ж ні! Говорить: «Підіть на пошту та перекажіть гроші», – дядько Василь тяжко зітхнув. – Матір ледь відпоїв ліками після того, як донька таке бовкнула.

– Кажете, тітка Ліда від цього дуже засмутилася?

– Не лише від цього. – Дядько Василь відвів очі вбік, ніби чогось соромлячись. – Галя сказала, що її чоловік, цей бізнесмен, не може їсти в нашій хаті, бо тут пахне молоком, а він молочний запах, бачте, з дитинства терпіти не може.

– То нехай їсть свої туристські путівки!

Дядько Василь не втримався, усміхнувся.

– Добра ти дівчина, Софійко, щира. Мені б таку доньку.

– А я і є ваша родичка, бо хрещениця. – Дівчина щиро усміхнулася, і на її щоках з'явилися дві маленькі ямочки. – Не переймайтеся, усе буде добре. Ось побачите!

– Сподіваюся. Твої слова та Богові у вуха.

– То я піду? Перекажуть мої вітання тітці Ліді та Галі.

– Бувай, – кивнув рукою дядько Василь та пішов до свого автомобіля, а на душі аж полегшало, коли побалакав із хрещеницею. Так було завжди. З'явиться на хвилинку, як ясне сонечко, ластівкою пощобече, а на душі тепло стане, спокійно. І зростала дівчинка з дідом, не відчуваючи ні батьківського, ні материнського тепла, а стільки в ній тепла, доброти, світла та щирості, що на всіх вистачить.

Уже за годину Софійка встигла переговорити з бабою Параскою, розібрати листи та невеликий стос газет. Незабаром зі старою сумкою із затертим написом «Пошта» попрямувала селом від хати до хати, несучи в кожному з них свіжу пресу, листи та свою щасливу сьайливу усмішку.

Розділ 2

Соні не дуже хотілося йти до сільського клубу, але баба Параска донесла, що приїхала до своїх батьків колишня шкільна подружка Олеся. З одноліток Софії в селі ніхто не залишився. Усі пороз'їжджалися на навчання та роботу до міста, тому нечасті зустрічі з однокласниками для неї були як маленьке свято душі, сповнене приємних спогадів із дитинства. А тут іще й дід підпрігся до баби Параски: «Іди до клубу, розвійся, попліткуй з Олесею».

– Коли ти так наполягаєш, то піду! – Соня підняла руки догори та пішла до хати перевдягатися, але на ганку зупинилася та, усміхнувшись, посварилася пальцем діду та бабі Парасці. – Знаю, знаю ваші плани, змовилися, щоб мене спекатися. Зараз піду, а ти, діду, почнеш залицятися до бабці!

Сказала – і як вітром її здуло.

Соня вдягла джинси, червону кофтинку з короткими рукавами, довго та старанно, як у дитинстві, розчісувала гребінцем волосся. Дістала з косметички губну помаду, покрутила в руках та поклала її на місце. Але парфумами, які подарував їй Сашко, усе ж таки скористалася. Терпкувато-солодкий запах, що одразу заповнив кімнату, знову навіяв спогади про коханого. Дівчина усміхнулася, дивлячись у велике дзеркало старенької шафи.

– Навіть добре, що мене вмовили піти до клубу, – зізналася вона собі, бо відчула, що її зсередини аж розпирає від почуттів та душевного збудження, що наплинули хвилиною. Їй конче було потрібно з кимось поділитися своєю радістю, а Олеся завжди її розуміла.

Вони ходили до одного класу й почали товаришувати не одразу. Спочатку Соні Олеся не дуже подобалася. Здавалася млявою, навіть вайлуватою, мовчазною. Соня ж була вертлявою цокотухою. Але згодом, десь у п'ятому чи шостому класі, Софійка побачила в Олесі те, чого не помічала раніше. Її повільність була не вайлуватістю, а продуманими рухами, кожне слово – зважене й розумне. Дівчатка були зовсім різні, але вони гармонійно доповнювали одна одну. Після закінчення школи Олеся поїхала до міста, де вступила до педагогічного інституту. Цього року вона закінчувала навчання і, напевне, піде працювати до школи.

Соня оцінливо поглянула на своє відображення в люстерку та залишилася задоволеною. З-під довгих та чорних вій на неї дивилися темно-карі, кольору чорного шоколаду, виразні великі очі, чорні брови – ніби крила птаха в польоті, тонкий та прямий ніс, пишні чутливі губи кольору стиглої вишні яскраво виділялися на засмаглому обличчі, яке обрамляло золотаве та блискуче волосся. Вона крутнулася на тоненьких підборах, розглядаючи свій стан. Довга та тонка шия здавалася їй не зовсім привабливою, але розпущене волосся дбайливо маскувало цю ваду. Худенькі плечі, невеликі, але округлі груди, тоненька талія та високі підбори робили її ще стрункішою та вищою на зріст. Софійка грайливо підморгнула своєму відображенню та майнула надвір.

Клуб стояв серед великого парку. Дівчина пам'ятала той час, коли тут були рівні заасфальтовані доріжки серед величезних старих лип і верб. Колись обабіч алеї стояли пофарбовані дерев'яні лави, росли густі, акуратно підстрижені кущі та

були розбиті клумби з різноманітними квітами. Софійка згадала, як одного разу вихор скинув із величезної липи гніздо лелек. Тоді хлопці, бажаючи допомогти бусликам, неймовірними зусиллями зтягли на саму верхівку дерева колесо з автівки та примостили туди гніздо. Лелеки підремонтували своє житло, і вже влітку звідти виглядали голівки їхніх пташенят. Тепер було все занедбане: лави зламані, фарба на них давно полущилася й облізла, замість дбайливо та рівно підстрижених кущів – зарості кропиви, посередині великої клумби на правах господаря розрісся лопушняк, розклавши велике розлоге листя.

У приміщенні клубу грала музика, а по периметру імпровізованого танцювального майданчика стояли стільці. Кілька хлопців про щось розмовляли та голосно реготали, сміхом заглушуючи голос із магнітофона самого Кіркорова, що намагався розвеселити публіку своїми піснями. Дівчата в іншому кутку. Вони шепотілися про щось своє, дівоче, поглядаючи в бік парубків, і лузали соняшникове насіння, кидаючи лушпайки собі ж під стілець. Крайньою справа тихо сиділа Олеся.

– Лесько! – кинулася до неї Соня, забувши з усіма привітатися. – Лесечко!

– Соню! – зраділа Олеся. – Як добре, що ти прийшла. Як же я за тобою скучила!

Соня обняла подругу, поцілувала в пухкеньку щічку.

– Ну, розповідай, учителька ти вже чи ще ні?

– Можеш мене поздоровити. Я отримала диплом.

– Поздоровляю! Яка ж ти молодець! – Соня схопила подругу за руку й не відпускала. – На роботу вже влаштувалася?

Олеся ніяково усміхнулася, і Соня огляділася навколо. Лише тепер вона помітила, що вся увага молоді була спрямована на них. З десяток очей із неприхованою цікавістю дивилися на подруг.

– Може, підемо звідси? – запропонувала Софійка.

– З великим задоволенням! – згодилася Олеся.

Дівчата вийшли на вулицю, знайшли більш-менш вцілілу лавку.

- Тут спокійніше, - промовила Олеся.

- Я прийшла до клубу лише заради того, щоб зустрітися з тобою, - зізналася Софійка.

- А звідки ти дізналася про мій приїзд?

- Здогадайся з трьох разів!

- Баба Параска донесла?

- А то ж хто?! - засміялася Соня. - Розкажи мені, як ти? Де ти? З ким ти?

- А що розповідати? Диплом на руках, першого серпня виходжу на роботу, приймаю свій перший клас. Так хвилююся, що не передати словами. Розумієш, Соню, батьки мені довірять своїх першокласників і потрібно з першого ж дня виховати в них любов до школи, до книжок, до самого навчання. Треба зробити так, щоб сам процес навчання в школі не став для них тягарем, а був у радість і задоволення. Навіть не знаю, чи впораюся я з цим, чи ні, - із запалом сказала дівчина та знизала плечима.

- Звичайно, впораєшся! Ти ж у нас он яка розумниця! Інститут закінчила, не те, що я - неук.

- Не кажи так, Соню. Можна навчатися заочно.

- Можна, - зітхнула Соня. - Але як? Я не можу покинути дідуся напризволяще навіть на кілька днів. Він уже зовсім немічним став. Удає, що е ще порох у порохівниці, але ж я бачу, що він зовсім знесилений. Цього року навіть траву для корови мені самій доведеться косити.

- Він ще тупає потихеньку?

- Так. По хліб до магазину ходить та вдома по господарству допомагає. Звичайно, я б сама могла йти додому з роботи та купити той буханець, але ти ж

розумієш, що в нас у селі біля магазину збираються люди, то й він іде туди, а я й не заперечую. Доки очікують хлібовозку, дідусь усі сільські новини почує, про політику, як і всі, побалакає – дивись, уже й розвіявся. Та що я все про себе та про себе?! Де ти живеш, Олеся?

– Винаймаю кімнату в гуртожитку. Гамірливо там, кухня одна на всіх, гарячу воду в душі вмикають двічі на тиждень, але все ж таки дешевше, аніж квартиру винаймати.

– Зізнавайся, хлопця маєш?

– Ні... – Олеся похитала головою та ніяково усміхнулася. – Нема в мене нікого.

– А то ж чому? Нехай тут, у селі, хлопців не залишилося, а в місті їх повно, бо із сіл туди всі повтікали. Це в нас один дурнувятий Грицько зостався.

– Сільські хочуть зачепитися за міських дівчат, щоб житло було, а міські хлопці розбещені. Їм потрібні фотомоделі, у яких ноги від вух вирости. А я що? Товстуха! Незграба, та й годі! – Олеся гірко усміхнулася.

– Яка ти товстуха? Ти трішечки повненька. Не всім же подобаються ходячі скелети?!

– Розумієш, Соню, щоб мати гарного хлопця, треба бути трішечки нахабною, навіть наполегливою, треба вміти себе показати з кращого боку, гарно вдягатися, вміти загравати, бути хитрою, як лисиця. А це не про мене. І грошей стільки не маю, щоб купувати брендовий одяг у модних бутиках, ходити в СПА-салони, на масажі й так далі.

– Не вірю я в це. Справжнє кохання живе не лише в салонах краси. Воно може знайти тебе будь-де: у бібліотеці, на роботі й навіть на вулиці, – мрійливо сказала Соня. – Треба лише дочекатися свого зіркового часу.

– А як ти познайомилася із Сашком?

– Я? Ти ж знаєш, що я поїхала до Києва в дні помаранчевої революції.

– Це я знаю. Ти розповідала, що ви познайомилися на Майдані, просто на вулиці. Розкажи, як це було, – попрохала Олеся й обняла подругу за плечі.

– Сашко працював у СБУ. У ті неспокійні дні його послали на майдан Незалежності пильнувати, щоб не було провокаторів, які могли б підбити натовп до насилля. А я так відчула себе революціонеркою, так повірила в те, що в країні настане краще життя завдяки таким, як я, що галасувала голосніше за всіх. Ніби одержима, спала по три-чотири години на добу, забуваючи навіть поїсти, не зважала на заляклі від холоду руки та ноги, стояла на площі серед таких, як я, людей, вірячи в краще майбутнє. Я свято вірила, що ці дні ввійдуть в історію України як дні народження нового щасливого життя, що сподівання мільйонів людей справдяться й будуть зміни, обов'язково будуть, – розповідала Соня із запалом. Її очі світилися, щоки палали. – Треба було лише вистояти, відвоювати правду, здобути перемогу. Розумієш, я відчула себе творцем історії, нової історії країни. Я повірила, що і дітям, і своїм онукам буду з гордістю розповідати, як ми змінили життя країни. І я несамовито кричала в натовпі, розмахуючи помаранчевим прапором. Саме тоді мене в цьому багатотисячному натовпі помітив Сашко та підійшов до мене. Ми зустрілися поглядом лише на мить. Але цього було досить, щоб нутром відчувати щось нове, незвідане, від якого було і приємно, і трішечки страшно. Погляд незнайомця був таким, що мене одразу обпекло жаром й стало тепло в той морозний день. На лихо, я тоді забула в палатці свої рукавички, пальців рук майже не відчувала, але прапор нікому не віддала. Він подивився на мої вже зовсім білі пальці й сказав: «Дівчино, у тебе зараз відпадуть відморожені пальці».

– А ти на те?

– Я відповіла, що якщо навіть сама стану бурулькою, усе одно буду тримати прапор. Тоді він силоміць витяг із моїх рук древко й зробив це вчасно, бо я вже не могла розціпити закоцюблі пальці. Своім вовняним шаликом він обережно розтер мої пальці, зігрів своїм подихом і надів на мене шкіряні рукавички. Тоді ми познайомилися і вже зустрічались у натовпі щодня. Я не знала, ким і де він працює, вважала, що такий самий революціонер, як і я. Лише перед від'їздом додому він попросив мене дати свій номер телефону. Тоді я сказала, що не можу дати номер людині, про яку нічого не знаю. Він запросив мене до кафе, і ми поспілкувалися десь так годин зо дві. Далі ти все знаєш.

– Як романтично! – Олеся закотила очі догори. – Кохання з першого погляду! Таке буває лише в книжках про кохання.

- І в мене, - усміхнулася Соня. - Навіть не знаю, чим я заслужила таке щастя.

- Ти кохаеш його?

- Ще й як! Сашко - мое життя, - вихопилося в Софійки.

- А яке воно, кохання? - майже пошепки запитала Олеся.

- У тебе не було жодного хлопця?

- Були, - зітхнула Олеся й сумно усміхнулася. - Навіть кілька. Але вони мене чомусь плутали з подушкою.

- Як це? - не зрозуміла Софійка.

- Бо мали одну мету: затягти мене до ліжка. А я так не можу. Я хочу, щоб усе було не по-тваринному, а по-справжньому. Розкажи мені, Соню, яке воно, справжнє кохання.

- Кохання? - перепитала Соня, і на її обличчі промайнула щаслива усмішка. - Розумієш, Лесечко, це почуття не можна передати словами, треба відчути на собі. Воно всепоглинальне, безмежне, як Усесвіт! Прокидаєшся вранці - перша думка про нього, лягаєш спати - його образ перед тобою, коли він поруч, нікого більше не існує у світі, лише ми двоє серед безкрайнього простору. Коли закохані разом, вони одне ціле, якщо болить одному, то біль відчуває й інший, радість теж одна на двох. Здається, що й дихання одне на двох - задихнеться один, і другому забракне повітря. Ах, подружко, якби ти знала, яким чудовим та яскравим стає все навколо, коли поруч коханий! Я така щаслива, що не можна передати словами! Серце в грудях шаленіє від однієї думки про нашу скору зустріч!

- Чому ж ви тоді не поберетеся, щоб завжди бути разом?

- Йому обіцяли дати квартиру, але... Та й дідуся я не можу самого залишити.

- То заберіть із собою, - порадила подруга.

– Ти вважаєш, що це можливо? Чи можна його відірвати від своєї садиби? Від рідної землі? Він народився тут, життя прожив, вріс корінням у рідну землю. Чесно кажучи, я й сама не знаю, як жити без усього цього. Але я маю бути там, де мое кохання, тому згодна жити й у хліву або на горищі, аби лише вдвох із Сашком.

– Що ж ви будете робити?

– Сама не знаю, – тяжко зітхнула Соня й додала: – Поки що не знаю. Намагаюся заглянути у своє майбутнє, а там усе туманне, розпливчате і якесь невизначене. Не хочу про це думати, бо голова від думок тріщить, як стиглий кавун, тому вирішила так: нехай усе буде, як воно має бути. Час розставить усе на свої місця. Як не може навесні настати осінь, так і я наразі не можу й не хочу приймати поспішних рішень, щоб потім не шкодувати.

– Не боїшся, що Сашкові набридне чекати на тебе й він знайде собі іншу дівчину? – обережно, щоб не образити подругу, спитала Олеся.

– Ні. Аніскільки! – Софійка заперечливо мотнула головою.

– Чому?

– Бо кохання, якщо воно справжнє, не має меж, не знає часу. Ось приїде незабаром Сашко, то, можливо, щось і вирішиться. – Соня загадково усміхнулася.

– Так він приїздить сюди? Коли? Познаймиш? – засипала Соню запитаннями подруга. – Я жодного разу його не бачила, але казали, що він у тебе гарний.

– Баба Параска розповідала?

– Так! – засміялася Олеся. – А хто ж іще?!

– І сміх і гріх. Ця бабця в нас за сільське радіо – перша транслює всі новини, іноді ми ображаємося на неї, а не стане її – будемо сумувати за плітками. У селі все менше й менше лишається жителів. Молодь уся виїхала, а старенькі потиху вмирають.

– А з ними вимирають села, – сумно додала Олеся.

Розділ 3

Як не вмовляли Сашко із Сонею діда Андрія поїхати з ними до міста – нізащо! Не хоче їх слухати, відмахується, як від спасівської мухи: «Діти, поберіться й ідьте без мене! Не вистачало, щоб я своїми старими кістками по світу торохтів та вам заважав жити! У мене є ще, дякувати Богові, трішечки здоров'я, своє господарство, хатина, садок, город. Земля мене народила тут, і піду в неї саме тут. Дружина, напевно, уже зачекалася мене».

Софійка й не сподівалася на іншу відповідь. Вона бачила, як тінь смутку з'явилася на обличчі її коханого. Ще б пак! Доведеться знову невизначений час жити окремо та спілкуватися лише телефоном. Дівчина почувалася незручно, бо їй потрібно було зробити вибір між двома найдорожчими людьми. І розірватися не можна, і полишити когось із них – також.

Дід, випаливши свою палку промову про рідне батьківське обійстя, подякував за обід й потиху подибав до крамниці за хлібом. Софійка ледь стримувала сміх, дивлячись, як він вдягнув щойно подарованого Сашком спортивного темно-синього костюма й із гордовитим виглядом пішов із двору.

– Чому ти усміхаєшся? – запитав Сашко, відкинувшись на лавці під яблунею.

– Ти гадаєш, у нас нема хліба? – не втрималася й пирснула сміхом Соня. – Два буханці лежать на полиці, але треба ж подарунком похвалитися! То й пішов дідусь туди, де щоденні сільські збори проходять, – до крамниці.

– Ну-у, – протягнув Сашко, – це теж важлива справа!

– Ми з тобою також колись думали, що робимо велику та важливу справу, – задумливо мовила Софійка, тісніше притиснувшись до Сашка.

– Ти маєш на увазі помаранчеву революцію?

– Так. Як же я сподівалася, що ще трішки – і ми переможемо, обстоїмо справедливість, свободу слова, що все зміниться в Україні на краще, що прийде зовсім нове, щасливе життя...

– Що бандити сидітимуть у тюрмах, – з іронією в голосі додав хлопець. – А до цього часу саджають невинних, а бандити залишилися при владі. Як процвітали корупція та хабарництво, так і процвітають.

– Ні, вони розцвіли новим, буйним цвітом, – сумно мовила Соня.

– Я, як останній дурень, щиро вірив, що держава надасть мені житло, буде достойна оплата праці. А що маю? Як був у черзі на житло другий, так і до цього часу такий же, хоча п'ять квартир отримали мої колеги.

– А чому так?

– Тому що корупція всюди. Керівництво має немаленькі гроші, бо бере хабарі за всі підвищення на посаді, за зірочки на погонах, за прикриття наркоторгівців, за все, що можна. Ті, хто має змогу дати на лапу, й отримують житло поза чергою, а я не маю. Та, напевне, не зміг би, якби й мав, що дати. Працював не покладаючи рук, збирав гроші, вкладав у банк на депозит. Гадав, що ще трішки – і вже не буду чекати благ від держави, сам зможу купити квартиру, забрати тебе з дідусями, але й тут не так! Своїх коштів не вистачає, а кредитів на житло тепер не дають. Відчуваєш себе безпорадним, загнаним у глухий кут, якоюсь маленькою комахою на дорозі, яку будь-хто може розчавити брудною ногою.

– Що тепер нам робити? – запитала дівчина.

– Продовжувати жити, – Сашко підбадьорив сумну Софійку. – Життя триває, і завжди треба сподіватися на краще.

– Мої сподівання буяли на Майдані. Вони там і залишилися, бо їх розтоптали можновладці. Якщо трапиться так, що люди знову підуть на площу обстоювати свої права, я вже не піду. Я більше не зможу нікому повірити. Ні-ко-му! Коли згадую ті дні, то мені стає соромно за те, що мене було так легко обдурити. Я вірила кожному слову, що звучало з трибуни. Це були слова надії, слова-бальзам. Я дурне дівчисько!

– Ні, неправда, – заперечив Сашко. – Брехали керівники, а ти була щира, тому тобі не повинно бути соромно. Нехай стидаються ті, хто вкрав сподівання народу з Майдану. До того ж ти героїня!

– Це чому ж!

– Пам'ятаеш, як одного дня зросло напруження на Майдані? Як ти, проста сільська дівчина, не маючи й крапельки страху, підійшла до натовпу озброєних людей та простягла їм троянду? Я, відверто кажучи, дуже злякався за тебе та кинувся, щоб урятувати від міліціантів але під натиском натовпу не встиг цього зробити. Напевне, і на краще, бо твій м'який погляд, відверта, по-дитячому щира усмішка, зробили свою справу. Перші хвилини жодний м'яз не ворухнувся за щитком на обличчі людей зі зброєю, а потім я побачив, як той хлопець усміхнувся тобі у відповідь. Ледь помітно, але все-таки усміхнувся. Я цього ніколи не забуду. І тоді інші дівчата за твоїм прикладом простягли їм гвоздики. Це було незабутнє видовище. Я захоплювався й пишався тобою.

– Кров не пролилася, але й користі мало. Як сказав би мій дід, «пішли по вовну, а прийшли стрижені».

– Не зовсім так, мое сонечко, – сказав Сашко й міцніше притиснув дівчину до себе. – Усе минає, сподівання на краще, можливо, трохи згасли, але якби не ця революція, то ми б ніколи не зустрілися.

– Тоді будемо вдячні Майдану за нашу незабутню й доленосну зустріч, – уже веселіше сказала дівчина. На її щоках з'явилися принадливі ямочки.

– Ось бачиш! У всьому, що стається, можна знайти й гарне. Головне – уміти це помічати, знаходити серед темряви хоча б маленький світлий промінчик.

– Ти маєш рацію. Як завжди, – погодилася Соня.

Вона не раз помічала, що Сашко був набагато розсудливіший та мудріший, ніж вона сама. Можливо, так було тому, що він був старший за неї на сім років і мав більше життєвого досвіду, а можливо, тому, що працював із багатьма різними людьми. А що бачила вона у своєму житті? Вимираюче село, у якому залишалися люди, щоб доживати свого віку.

– Усе минає, але є вічні цінності, – Соню вивів із задуми низький голос Сашка.

– Наприклад?

– Кохання. А що ще – я покажу тобі ввечері.

– Як завжди? Біля річки? – запитала пошепки Софійка, і в її очах засвітилися грайливі іскорки.

– На нашому місці. Як завжди, – стишеним голосом промовив Сашко.

...Понад берегом невеличкої спокійної річки стояли кружком верби, мов зачаровані дівчата, дрімаючи під монотонний шум води. Навколо стояла урочиста тиша. Здавалося, усе припинило з цікавості, коли в темряві до берега річки, де так пахло береговою м'ятою, соковитою конюшиною та кропивою, наблизилися дві постаті. Вони зупинилися біля тихої заводі, затіненої старезною вербою. Колись давно, коли верба було молодою та могла милуватися своєю вродою у віддзеркаленні води, блискавка влучила в дерево й розчахнула його навпіл. Одна половина дерева залишилася стояти, а друга не витримала, і величезна гілка під своєю вагою завалилася набік. Але верба не хотіла так просто загинути й спробувала поборотися. Жага до життя взяла своє. Частина дерева, що вціліла, годувала поранену та обвуглену другу свою половину через уцілілу кору, напувала цілющою водою річки. Півверби таки вижило, бо дід Андрій обмазав чимось рани, перемотав їх ганчіркою та зафарбував. Так і росли вони до цього часу – один стовбур і два життя. Одне тяглося вгору, друге лежало майже на землі так, що гілля торкалося води.

Софійка та Сашко завжди любили приходити на це місце. Вони сідали на похилений над землею товстий стовбур верби й проводили тут цілі ночі. Місцина вабила закоханих до себе, подаючи живий приклад підтримки одне одного. Цієї напрочуд тихої, майже казкової ночі Соня та Сашко знову прийшли на улюблене місце. Дівчина розстелила стару ковдру, і закохані тихенько сіли, боячись сполохати своє щастя. Софійка відчула себе такою щасливою, що боялася захлинутися від радості, що заповнила все її ество, і якби не нічна річкова свіжість, напевно, не змогла б зробити глибокий вдих.

Із-за лісу помалу викотився величезний повнолиций місяць, й одразу ж верби над водою кинули тихі та м'які тіні. На рівній гладі води, заколисуючи річку, тихо

поколихувалися білосніжні лілеї.

– Як же тут гарно, Сонечко, – тихо сказав Сашко. – Здається, сидів би поруч із тобою тут цілу вічність і ніколи б не перестав захоплюватися цією красою.

– А мені в такий час здається, що нікого навколо немає: лише ти і я, – сказала мрійливо Соня, вдивляючись у зоряну безодню нічного неба.

– Так і є. Ти, я і наше кохання.

– Я хочу скупатися, – несподівано сказала Соня, відчуваючи внутрішній жар.

– Зараз?! Вода ж холодна – застудишся. Може, не треба?

– Ні, я все-таки скупаюся, – наполягла вона й швидко скинула із себе одяг. Сашко не став заперечувати. Попри, здавалося, м'який характер дівчини, вона вміла та могла бути наполегливою.

Соня ступила на росяний м'який килим трав та пішла до річки, яка гралася блискітками м'якого місячного сяйва. Вона зайшла у воду по коліна та, охнувши, одразу пірнула. Виринула майже на другому боці річки, там, де росли лілеї. Вони тривожно сполошилися, заколихалися на водяних хвилях, коли Софійка підплила до них.

– Хотіла зірвати квіточку для тебе, – крикнула вона Сашкові. – Але не можу – вони так стривожилися, злякалися мене. Шкода зривати!

– То й не тривож їх! Пливи вже до мене! – крикнув їй Сашко з берега.

Дівчина виринула з води, а на водяній гладі затремтіли, як струни, срібні кола. У сріблястому світлі місяця вона була схожа на казкову русалку. Довге мокре волосся прилипло до пружного тіла, на якому грали сяйвом прозорі крапельки води. Вона підійшла до хлопця, і він відчув, як її тіло привабливо пахло аіром та лілями. Почуття неймовірної ніжності охопило Сашка. Він простелив ковдру на землю та легенько притяг кохану до себе за руку.

– Іди до мене, моя зіронько, – прошепотів він, зігріваючи гарячим подихом її холодні губи.

– Зіронька чи Сонечко? – Соня обвила його шию прохолодними руками.

– Удень Сонечко, уночі Зіронька, – прошепотів він, проводячи тремтячими долонями по її спині.

Він відчув, як усе тіло дівчини стало пружним, як натягнута тязива, як затремтіло від палкого бажання злитися в одне ціле з коханим. Сашко ніжно знімав вустами з тіла, що так пахло свіжістю, крапельки води одну за одною. За мить світ для коханих спалахнув пристрасстю й вони літали на потужних крилах кохання над тихою річкою, над принишклими вербами, над сонним селом, над цілою землею у вишневому цвіті...

– Коханий, ти мені обіцяв щось показати, – нагадала Софійка Сашкові, коли вони сиділи біля багаття.

– Іди-но сюди, – підізвав він Соню до себе. – Дивись туди. Що ти бачиш у річці?

– Зорі. Я бачу зорі.

– А ось там? Біля лілей?

– Дві зірки. Ці зорі в парі. Вони так близько одна від одної, ніби ми з тобою зараз.

– А що вони роблять? – запитав Сашко, з ніжністю кидаючи закоханий погляд на Соню.

Дівчина уважно подивилася на воду. Місяць уже піднявся високо над землею, і було видно, як на воді грають у тому місці маленькі хвилі.

– Зорі купаються! – захоплено, якимось по-дитячому скрикнула Соня, ніби побачила якесь диво. – Це неймовірно! Справжнє диво природи! Вони пірнають і виринають! Зорі купаються в річці! Як ти помітив?

– Я помітив це, коли приїздив минулого разу, але промовчав. Наразі, коли ти завела розмову про розбиті сподівання, я знову згадав, бо все в житті минає. Політики сваряться поміж собою, воюють за крісла та товсті портфелі, але ми багатші за них духовно. Я впевнений, що вони не знають такого чудового місця, як ця верба над річкою...

– Де купуються зорі, – тихо додала Соня, боячись сполохати зорі, що пірнають.

Розділ 4

У день від'їзду Сашка Софійка була сумна та ходила, ніби з хреста знята. Хлопець знав, що Соня завжди страждала від його від'їзду, але цього разу вона була якась розгублена, навіть незграбна. Чашка з чаєм вислизнула з її рук і розбилася, розлетівшись на маленькі друзки.

– На щастя, – зауважив Сашко й усміхнувся, щоб хоч якось підбадьорити засмучену дівчину.

Вона натягнуто усміхнулася, але в її великих очах залишився відбиток неприхованого смутку.

– Сонечко, я приїду в серпні. Залишилося тільки два місяці. Я візьму відпустку, і ми будемо цілий місяць разом! – Сашко обійняв Соню за плечі, пильно заглянув їй у вічі.

– Так, – кивнула вона головою й опустила очі, ховаючи сльози. – Якби я не вірила в те, що не можна проводити в дорогу зі слізьми, то, мабуть, зараз би розревілася, як голодна корова.

– Правильно. Не треба плакати. Ти мені подобаєшся усміхненою та веселою.

Сашко дивився в очі коханої кольору темного шоколаду й не міг відірвати погляду. Хотілося чимось втішити, казати їй теплі слова, але весь запас слів кудись раптом зник, залишивши тільки бажання невідривно дивитися в її прекрасні очі, де сховався сум.

– Добре, добре. Я вже опанувала себе, – згодилася Софійка.

Дівчині дуже кортіло розповісти про те, що сталося минулої ночі. Уранці вона була вже готова про все розказати коханому, але внутрішній голос підказав їй за краще промовчати. Вона не стала розповідати Сашкові, що вночі прокинулася під пугачеві заводи. Птах не сміявся, а плакав, ніби немовля. Соня відразу згадала прикмету, що пугач «плаче» не на добро, а на лихо. Її вразливе серце шалено закалатало в грудях, і туди гадюкою проникла тривога. Душа відчула, що незабаром станеться щось дуже неприємне, важке, несподіване. Відчуття лиха, що вже зависло над нею, не дало змоги дівчині заснути до ранку, не давало спокою й зараз.

Раніше, коли Софійка проводжала Сашка, завжди по дорозі розповідала щось веселе, щебетала, ніби ластівка, – сьогодні йшла мовчки майже весь час. Вони пройшли невеличкий лісок, який потопав у вранішньому яскравому сонці. Сонце, веселе, грайливе, сипало щось радісне, гарне, як саме життя, як увесь світ, на зелене тремтливе листя дерев, польові ромашки, грало в золотавому волоссі дівчини, але вона цього не помічала.

– Соню, щось сталося? Щось не так? – Сашко не витримав, зупинився, легенько провів долонями по її м'якому волоссю.

– Любий, коханий, – Софійка заговорила швидко, ніби їй бракувало повітря. Вона почала поспіхом цілувати Сашка в очі, губи, обличчя. – Благаю тебе, не їдь нікуди! Залишся зі мною!

Хлопець обхопив її худенький стан, міцно притиснув до себе.

– Моя кохана, моя рідненька, – прошепотів він. – Ми незабаром зустрінемося. Ти марно тривожися. Ми розлучаємося не вперше, але я завжди повертаюся до тебе. Так буде й цього разу, час мине швидко – і ми знову будемо разом.

– Ні, любий, ні! – палко мовила дівчина. – Моя душа відчуває, що станеться щось лихе, щось жахливе! Мені так страшно! Раніше такого ніколи не було. Мені здається, що ти їдеш назавжди, що станеться щось таке, що розлучить нас назавжди. А я не зможу жити без тебе! Якщо з тобою щось станеться, я не витримаю! Ти це розумієш? Не залишай мене, не їдь нікуди, благаю!

– Усе буде добре, усе буде добре, ось побачиш, – казав він, погладжуючи Сонине волосся. – З нами нічого лихого не станеться. Не має права.

– Я не помиляюся. Знаю лише одне: ми зараз не повинні розлучатися. У жодному разі! – схвильованим, тремтячим голосом повторювала Соня.

– Сонечко, мое любе сонечко, – Сашко торкнувся губами її м'яких вуст. – Час сплине швидко. Ти навіть не помітиш, як швидко! Ми цілий місяць будемо разом! Ти хоча б уявляєш, скільки це часу? А якщо місяць перевести в кількість днів, а дні поділити на добу, добу – на хвилини, хвилини – на секунди. Вийде неймовірно багато часу, який ми проведемо разом, – Сашко усміхнувся, подивився в очі дівчини.

– Навіть не знаю, – зітхнула Соня й знову повторила: – Упевнена, що ми не повинні зараз розлучатися, бо станеться щось лихе. Я не знаю, що саме, але відчуваю біду. Навіть не я, душа це відчула, вона зараз плаче, кричить криком: не відпускай його від себе ні на мить.

– Люба, ти просто перехвилювалася, – сказав Сашко, притискаючи до себе тремтяче тіло коханої. – Коли я приїду, то ми поберемося, тоді тобі буде спокійніше. Чи не так?

– Не знаю. – Соня трохи заспокоїлася, але все ще була збентежена та розгублена.

– Хочеш, щоб у нас було гучне весілля? Щоб гуляло все село? Чи будемо святкувати тихо, у родинному колі?

– Ще не знаю. – Соня знизала плечима та усміхнулася куточками вуст.

– Ходімо, бо я спізнюся на потяг.

На залізничній станції було небагато метушливих пасажирів, які снували по перону, підтягуючи важкі валізи на платформу.

Софійка здригнулася від несподіванки, коли гучним басом потяг сповістив про своє прибуття. Він підійшов до невеличкої станції, важко та невдоволено гуркочучи колесами по рейках. Біля відчинених дверей вагона Сашко міцно та

гаряче поцілував дівчину в губи.

– Обіцяй не плакати й не сумувати, – попрохав він.

– Обіцяю. А ти точно повернешся до мене? – запитала Соня, ледь стримуючи сльози.

– Обов'язково. Слово офіцера! – сказав він і, нахилившись до Софійки, прошепотів: – Ми підемо дивитися, як купаються зорі?

– Якщо прийдеш до мене, – якось сумно мовила дівчина.

– Я клянуся, що ніколи, запам'ятай, ні-ко-ли тебе не покину. Ти мені віриш?

– Так, – ствердно кивнула Софійка.

Сашко стрибнув до вагона й зустрівся поглядом із дівчиною. Серце в нього защеміло в грудях від того погляду. Скільки ж у ньому було любові, болі та туги одночасно! У прекрасних, зволжених, широко розплющених карих очах Соні застигли прохання не покидати, невимовний смуток і навіть відчай.

Ніколи до цього, жодного разу вона не дивилася так на нього. Сашко на мить відчув слабкість перед цим благальним поглядом, і йому нестерпно захотілося зістрибнути з потяга, що зацокав по рейках, кинути геть усе, схопити в обійми свою кохану, міцно притиснути до себе, сказати лише кілька слів: «Я завжди буду поруч», – але він стримався та замахав рукою на прощання.

– Я буду завжди чекати тебе! Завжди! Ти мене чуєш?! – долинуло до нього крізь гучний стукіт коліс.

Софійка ще довго стояла на безлюдному пероні, дивлячись услід потягу. Останній вагон зник, а тривога залишилася, щемом наповнюючи серце дівчини.

А Сашко ще довго стояв у тамбурі, смалячи цигарку за цигаркою. З його уяви ніяк не зникали сумні, повні відчаю виразні очі Соні.

Розділ 5

Сашко лежав на вузькому ліжку потяга, закинувши руки під голову, і намагався хоча б трохи подрімати. Вслухався в монотонний стукіт коліс, але він не міг розвіяти тривогу, яка засіла десь у глибині душі. Неспокій Софійки нахлинув на нього й щемом наповнив серце.

Сашко підвівся, за звичкою поправив за собою постіль і задивився у вікно. Високі та стрункі тополі швидко бігли назад, але й цей краєвид незабаром почав його дратувати. Олександр дістав із кишені пачку «Мальборо», швидко вийшов у тамбур, з насолодою затягнувся цигаркою. Крізь важкий гуркіт коліс до нього ніби звідкись здалеку долинули слова, повні прохання, відчаю й любові одночасно: «Я буду завжди чекати тебе! Завжди! Ти мене чуєш?!»

- Мара, - подумав він і нервово жбурнув недопалену цигарку у відчинене вікно.

Сашко ліг, але перед ним знову були очі Софійки - великі, гарні, з чорними пухнастими віями, але скільки ж у них було неприхованого відчаю та смутку! Він крутився з боку на бік, але видіння лізло в голову, заважало думати про щось інше, туманом оповивало свідомість. Сашко забувся в тривожному сні лише на кілька хвилин. Басовитий голос провідниці змусив його підхопитися на ліжку:

- Поїзд затримується на годину!

- Як?! - скрикнув Сашко. - Як затримується?! Чому?

- Юначе, це питання не до мене. - Провідниця кинула на нього оцінювальний погляд. Спочатку їй хотілося звично ляпнути якусь грубість, аби не розслаблялися й щоб був у вагоні повний порядок, але, побачивши перед собою гарного, статного, підтягнутого чоловіка, вона широко усміхнулася й грайливо повела нафарбованими очицями. - Я не можу знати, чому ми стоїмо, - зовсім іншим тоном промовила вона.

- Дідько! Я спізнюся на роботу! - у розпачі випалив Олександр. - Чи не можна тут зійти та пересісти на інший потяг?

– Ні. Та ви не хвилюйтеся, таке буває. Ми повинні прибути вчасно... – промуркотіла жінка й запитала: – Чайку принести? Чи, може, кави?

– Дякую, не треба, – відповів юнак і вийшов на свіже повітря із задушливого вагона.

Потяг зупинився десь серед лісу. Догорала тепла сонячна днина та приємно пахло сіном. Але Сашко цього не помічав. Затримка на годину ніяк не входила в його плани. Якби поїзд прибув вчасно, то в нього була б можливість узяти таксі й заїхати на годинку до матері в село. Він уже уявляв невіддільну радість тихої самотньої жінки, що жила одна й дуже чекала на короткі зустрічі із сином. Людмила Орестівна все життя працювала в селі вчителькою математики, сама виховувала сина. Сашко не пам'ятав свого батька, бо той загинув в автокатастрофі, коли хлопець був немовлям. Скільки він пам'ятав себе, завжди поруч була мати – невисока, худорлява, в окулярах. У неї завжди було сиве волосся. Мама розповідала, що коли почула страшну звістку про загибель батька, то за ніч посивіла. Вона не соромилася цього й ніколи не фарбувала волосся, від чого виглядала набагато старшою. Людмила Орестівна не намагалася влаштувати своє особисте життя, вона його присвятила вихованню єдиного сина та ще своїм школярам. Сашко зараз, як ніколи, розумів тягар її самотності та чому ховає за окулярами сумні очі. За першої ж нагоди він завжди їхав до неї хоча б на годину, тому затримка потяга його так нервувала. Він зовсім утратив спокій, коли сплила довга година чекання, але потяг не зрушив із місця. Пасажири повисипали з вагонів й ходили по високій траві, збираючи польові квіти.

Коли Олександрові терпець урвався, він пішов до бригадира поїзда, але й той його не заспокоїв – потяг затримували з невідомих причин. Лише за дві з половиною години змучені спекою пасажери зайняли свої місця та зітхнули з полегшенням. Поїзд неохоче зрушив із місця.

Лише тепер Сашко зателефонував Софійці. Її голос був сумний, хоча вона й намагалася переконати Сашка, що вже заспокоїлася.

– Любий, не хвилюйся за мене. У мене все добре, – сказала Соня, але Сашко добре почув, що її голос тривожно бринить. – Я усміхаюся, як завше.

– Не сумуй, усе буде добре. Я дуже, дуже тебе кохаю, – сказав Сашко.

- Швидше повертайся, – попрохала Соня. – Пам'ятай, що я тебе чекаю.

- Добре, Сонечко. Ми незабаром знову будемо разом. Ти мені віриш?

- Так, – прозвучало тихо, але вже більш упевнено.

Олександр поговорив по мобільному телефону з матір'ю, пояснив, чому не зможе сьогодні її навідати. Людмила Орестівна, звичайно ж, засмутилася, але не подала виду. Час навчив цю худеньку, маленьку жінку бути мужньою та мудрою. Поговоривши зі своїми дорогими людьми, Сашко трохи заспокоївся та почав із цікавістю спостерігати за невгамовним хлопчиськом навпроти. Малюк був головатий, з рудим волоссям, з безліччю веснянок на маленькому кирпатому носикові, але такий рухливий, цікавий та кумедний, що дивитися на нього без усмішки було неможливо. Хлопчик ні хвилини не сидів на місці, весь час крутився, ніби його бісики штовхали в боки, та ставив своїй бабусі безліч запитань. Старенька не встигала відповідати на одне з них, коли він ставив інше. Нарешті бабуся вкрай стомилася й вибилася із сил. Старенька задрімала, а кмітливий хлопчисько одразу ж узув бабусині тапці й швиденько шмигнув по вагону, дістаючи своїми запитаннями інших пасажирів.

Сашко любив дітей. Він не мав братів та сестер і від цього дуже страждав у дитинстві. Мабуть, ще в шкільному віці, десь уже в старших класах, у нього з'явилася мрія мати багато своїх дітей. Про це він нікому ще не розповідав, навіть Софійці.

Розділ 6

- Синку, ти нічого не забув узяти? – запитав Стася Андрій Андрійович, спостерігаючи, як той пакує великі валізи.

- Тату. – Стась квапливо застібнув останню блискавку валізи, сів на канапу навпроти батька. – Я не маленька дитина й збираюся, як ти вже зрозумів, не до піонерського табору, а на відпочинок до річки. Якщо я правильно розумію, то завтра перше серпня й там розпочався оксамитовий сезон.

Андрій Андрійович відкинувся в розкішному шкіряному кріслі, яке, здавалося, марно намагалося проковтнути його кремезне та розпливчате від надмірної ваги тіло.

– Я розумію, що ти, Стасю, почувашся зовсім дорослим, бо закінчив два курси юрфаку. Але для мене та твоєї матері – повір на слово – ти завжди будеш дитиною.

– До чого ці телячі ніжності? – у голос сина просочилися нотки звичайного для його тону скептицизму. – Здається, ти найбільше любиш, – Стась загнув один палець. – По-перше, своє крісло головного прокурора міста. По-друге, значок народного депутата, по-третє, гроші, по-четверте, молодих дівчат, а вже потім...

– Заткнися! – скрикнув Андрій Андрійович, миттєво почервонівши від гніву. – Шмаркач! Ти будеш мене повчати?! Розповідати, що я люблю більше, що – менше?! Для кого все це?! Для себе чи для тебе я купив будинок під Києвом?! Чи не мое крісло сплачує за твоє навчання в інституті? Чи не воно купило тобі нове авто замість того, що ти розтратив у перші ж дні після покупки?! Та я...

– Усе! Усе! Брейк! – Стась підняв руки догори. – Згоден, що твоя посада приносить мені шматок хліба на стіл, що вона купує мамі відпочинок на Мальдівах, але навіщо ти мені завжди цим тичеш у пику? Я ж не винен, що народився із золотою ложкою в роті, а не в бідній сільській родині або у якоїсь безхатниці?

– Тож будь вдячний своїм батькам!

– Красно дякую, таточку! – Стась театралью бухнувся перед батьком на коліна та вдарився кілька разів чолом об підлогу.

– Я клоунів не запрошував! А цирк уже від'їхав! – ледь стримуючись, мовив чоловік.

– Добре. – Стась піднявся, узяв у руки валізи. – Я бачу, що тобі трішки набридла моя присутність, тому, таточку, я поїду подихати свіжим сільським повітрям, понюхати квіти, погодувати комарів не на тиждень, як збирався, а до першого вересня. Відпочивайте від мене й не сумуйте. Ауфідерзейн!

- Стасю! Не мели дурниць!

- Це не дурниці, а моє рішення, - спокійно відповів син, тягнучи валізи на вихід.

- Зачекай! - зупинив його батько.

- Що ще? Забув мене поцілувати в щічку? Чи не перевірів наявність презервативів у моїй сумці?

- Не іронізуй, а послухай мене.

- Слухаю, таточку. - Стась повернувся. На його обличчі грала нахабна, іронічна посмішка.

- Ірина іде з тобою?

- О ні! Вона мені тут набридла! Є ще запитання?

- Ти можеш мені пообіцяти, що не викинеш, як завжди, якогось коника? Я стомився тебе витягати з халеп, у які ти завжди вляпуєшся.

- Пообіцяти? Пообіцяти можна. А чому ж і ні? - Стась посміхнувся. - Усе? Можна йти? Мене чекають друзі.

- Скільки їх?

- Не рахував, бо не навчили в школі - ти ж за все платиш, то навіщо вчитися рахувати? Чи не так?

- А гроші ти добре рахуєш, - зазначив батько.

- Ще б пак! Це я вмю добре ще з раннього дитинства, - у голосі Стася забриніли звичні іронічні нотки. Він пішов, не попрощавшись, а Андрій Андрійович із сумом подивився йому вслід.

- Свиня! - прошепотів він услід. - Невдячна свиня.

Розмова з батьком анітрішки не зіпсувала Стасеві настрою. Він звик до такого. Добре знаючи, що батько його, єдиного пізнього сина, обожнює, змалку міг вимагати від нього, що забажає. Дитиною Стась мав ті іграшки, яких й у вічі не бачили його друзі, у школі – найкращий портфель, кросівки, куртки, джинси, удома – дві гарно обставлені власні кімнати. А зараз він упевнено вів новенький чорний джип зі шкіряним салоном, який йому нещодавно подарував батько. Спочатку був у нього теж новенький «опель», але Стась на вечірці в друга хильнув зайвого та ненароком зачепив товсте дерево, яке на лихо росло дуже близько біля проїзної частини дороги. Досить було прийти до батька з похиленою в сумі головою й вичавити: «Тату, пробач мені, будь ласка», як батьківське серце одразу розтануло, і вже за кілька днів біля будинку красувався новенький джип. Зовсім неважко було вдати на обличчі здивування, потім щире захоплення та кинутися в обійми батька з подякою, щоб одразу ж бажані ключі від автівки опинилися в його кишені. Усе в житті складалося добре, і Стась задоволено натиснув на клаксон, угледівши довгі дівчачі ноги, які нахабно виглядали з-під короткої спідниці.

На ідею поїхати відпочивати кудись подалі від міста, на берег якої-небудь тихої річки, нашттовхнув Стася сам батько. Він звідкись повертався та випадково потрапив у якесь глухе село, не перейнявся з цього приводу й звернув до річки, щоб скупатися та освіжитися. Йому там так сподобалося, що він розповів синові й порадив тому кудись поїхати подихати свіжим повітрям. Стась попрохав батька знайти на мапі те село. А вже за день намети, речі спаковані, компанія зібрана. Зараз хлопці на трьох іномарках, ущент завантажених алкоголем, продуктами та спальниками, мчали по ґрунтовій дорозі. Автівки здіймали пилюку й так сигналили, що товстобокі корови на луках піднімали свої голови, а невгамовні гуси гелготіли та розбігалися врізнобіч.

– Драпу вдосталь прихопили? – запитав Стась Дениса, що сидів поруч нього та плюхав соняшникове насіння.

– Досить, щоб очманіти й не відрізнити туман над річкою від кайфу, – заржав той і додав: – Погано, що баб не взяли із собою.

– Ще тут їх не вистачало!

– А якщо організм затребує дівчину?

– Знайдемо на місці. Чи проблема?

– Доярку йому або ту, від якої тхне свинями! – шпигнув Льошка, що сидів позаду Стася.

Хлопці дружно зареготали.

– Чому одразу свинарку? – Денис невдоволено скривився.

– Тоді б узяв із собою гумову бабу з «Адама та Єви», – із серйозним виглядом сказав Стась. – Вони хоча б не тьвкють під вухом, коли не потрібно. До того ж не просять грошей, а ще вони не вагітніють.

Хлопці знову голосно розсміялися.

– Та ну вас! – махнув рукою ображений Денис. Він пошелестів пакетом та дістав пачку чіпсів. – А хто чистити картоплю нам буде? Хто буде варити кашу? Про це хтось із вас подумав чи ні?

– Ноу проблем, – відповів Стась і поплескав друга по плечах. – Дамо п'ять баксів комусь із місцевих, і ті будуть носитися біля тебе бджілкою: туди-сюди, туди-сюди, вжик-вжик, вжик-вжик!

– За п'ять баксів?! – Денис здивовано округлив очі.

– А ти думав? Чи вони «зелені» бачать у селі? А за десять ти купу навалиш у кущах, а її приберуть, ще й зад тобі туалетним папером підітруть.

– Та ну?! Загнув далі нікуди! – Денис скривив рота в посмішці.

– Не віриш? – Стась посміхнувся. – Сам побачиш. Я сам тобі покажу, що можуть зробити гроші.

– Згоден, що гроші можуть багато зробити – мої предки так завжди говорять. Але чи все?

– Абсолютно! Шелестіння купюр змусить і корову танцювати гопака! – засміявся Стась.

– Я чув, що сільські дівчата падкі на грошовитих міських хлопців, – утрутився в розмову Денис.

– Звичайно, – погодився Стась. – Кожна з них має рожеву мрію – підхопити на гачок таких, як ми. Тож нас чекають приемні сільські пригоди!

– То, може, покинемо своїх краль та привеземо до міста молоденьких і соковитих доярочок? А що? Вони звичні до всякої роботи, невимогливі, тож будуть нам за міський сервіс ноги мити й воду пити, – засміявся Денис.

– Хлопці, чи ви не знаєте, що дівчата із села давно повтікали? – втрутився в розмову Льошка, що вже було почав дрімати на задньому сидінні. – До того ж я чув, що е сільські дівки, яких не можна купити за гроші.

– Монахині, чи що? – Стась ехидно посміхнувся. – Чи якісь пустельники? Так ми і їх купимо! Чи не так, Дене?

– Спробуємо, – погодився Денис. – Здається, я бачу гарне місце біля річки. Дивіться, там велике дерево, тож буде тінь, а друге похилене, щоб посидіти.

– І село поруч, – додав Льошка, виглянувши у вікно.

– Кльово! – погодився Стась. – Якщо не помиляюся, це якраз те місце, про яке мені розповідав мій коханий татусь.

Стась круто повернув кермо, звернувши з вузької ґрунтової доріжки до принишколі в тривозі серед зелені річки.

Місце біля річки Стасеві дуже сподобалося. «Мій старий мав рацію, порадивши мені для відпочинку саме це місце», – подумав Стась, оглядаючи місцевість. Тут було де скупатися, де розбити намети, розпалити вогнище. Перший вечір минув чудово. На щастя, не дошкуляли комарі, вода в річці була теплою, а шашлик Денис приготував дуже смачний. Кілька пляшок горілки додали гарного настрою, а викурена наостанок цигарка драпу взагалі довела Стася до стану ейфорії. Він дурнувато гиготав та із задоволенням жбурляв порожні пляшки у воду. Хлопець погано запам'ятав, як заліз до намету й опинився в міцних обіймах сну.

Стась прокинувся від того, що змерз. Визирнув із палатки – надворі вже сіріло. По тому, як густо завис сивою пеленою над річкою густий туман та весело щебетали пташки, він зрозумів, що настав ранок. Хлопець вийшов із намету, здригнувся, бо від холоду по тілу пробігли мурахи. Після вчорашньої гулянки тріщала голова, у горлі пересохло, язик приклеївся до піднебіння та страшенно докучала спрага. Повсюди валялися порожні пластикові та скляні пляшки, пошматовані газети та серветки. У багатті жевріли перегорілі чорні головешки, з яких вилялася ледь помітна смужка диму та зливалася з густим туманом.

Хлопці ще міцно спали в наметах. Стась не став будити їх, щоб знайшли йому хоча б якусь воду. Він копнув ногою кілька пляшок, доки в одній із них не помітив залишки води. Із задоволенням великими ковтками він випив її та жбурнув порожню пластикову пляшку у воду. Вона тихо хлюпнулася та помалу заколихалася на хвильках. Хлопець зачерпнув долонями з річки прохолодної чистої води, бризнув собі в обличчя.

– Бр-р-р! – Стась здригнувся всім тілом, по якому пробігли мурахи. «Щось не дуже мені подобається така романтика», – подумав він, згадавши теплі піски біля моря в Болгарії, де нещодавно відпочивав із батьками десять днів.

Щоб трохи зігрітися, доки зійде сонце та розвіється туман, він вирішив пройтися луками. Ногам було неприємно, бо шкарпетки одразу ж стали вологими від роси.

Десь загелготіли невгамовні гуси та замукали корови. Стась трохи пройшов назустріч цим звукам і побачив корів, що ліниво, не поспішаючи йшли луками. Вони були різні: граціозні ялівки й матки з товстими та роздутими боками, одні з великими розчепіреними рогами, інші – з акуратними, гарними, невеликими ріжками, що росли просто з лоба. Корови розбрелися, на ходу ліниво скубаючи соковиту росяну траву.

Побачивши Стася, вони на мить зупинилися та з цікавістю розглядали незнайомця, а потім обходили стороною. Стась бував у селі рідко. Його дідусі та бабусі жили в місті, але в сільську місцевість його іноді возив батько в дитинстві, як на екскурсію. З дитинства залишилося двояке враження: дитяча цікавість брала своє, бо сільські тварини як диковинні звірі в зоопарку, але ті були за ґратами, а в селі – зовсім поруч. З цієї причини в селі було добре. Однак усі ці тварини мали неприємний запах та клали купи лайна там, де були самі. Стась усміхнувся до себе, згадавши, як гірко та невтішно плакав, коли вступив новенькою кросівкою у велику та свіжу коров'ячу ляпанку, послизнувся й задом гепнувся в іншу. А ще він не любив мух, мошву та комарів. Перед такими поїздками до села мати завжди натирала його різними ароматичними засобами, але як тільки хлопчик там з'являвся, уся ця мошкара ніби знущала з нього. Комарі дзижчали, мошва роем вилася над головою, і обов'язково кусав гедзь. А ще Стась пам'ятав, як батько заходив на якесь подвір'я та купував банку свіжого коров'ячого молока. Мати була проти, щоб «дитина пила некип'ячене молоко», а батько говорив, що «дитина хворіє часто, бо не п'є парного молока». Сперечання закінчувалися одразу ж, коли Стасеві давали склянку молока. Він нюхав його та, почувши незнайомий запах, кидав на землю й починав кривлятися, плюватися та тупцювати ногами: «Б-е-е-е, воно смердить!»

«Треба було знайти пастуха та купити молока, – майнула в голові Стася слушна думка. – Цікаво, чи справді воно смердить коровою, чи то мені так здавалося?»

Він почав удивлятися в нечіткі обриси в густому сивому тумані, шукаючи очима людину, яка гнала корів на пасовисько. І раптом побачив таке видовище, яке змусило його оціпеніти від несподіванки. Спочатку хлопець подумав, що звечора обкурився так, що бачить перед собою видіння. Він протер долонями очі, але міраж не зник.

Із-за пагорба, прямисінько з густого молочного туману, у перших несміливих стрілах променів сонця, що ледь просвічували крізь сиву пелену, виринула вершниця на коні. Кінь ішов галопом граціозно, красиво викидаючи ніби виточені з червоного дерева та відшліфовані до блиску ноги. А ще гарнішою була його вершниця. Її худенька постать ледь колихалася в такт із ходом коня, а пухнасте розпущене руде волосся розливалось по плечах та грало золотавими хвилями. Крапельки туману осіли на ньому та сяяли безліччю маленьких блискіток. Дівчина була чарівна! Свіжа, ніжна, тендітна, з відкритою задоволеною усмішкою, вона дивилася згори на Стася своїми виразними гарними очима. Їй не вистачало хіба що лука зі стрілами, щоб можна було порівняти з прекрасною

амазонкою.

Дівчина підтягла вуздечку, і кінь, що розігнався, знявся дибки, невдоволено захропів та граціозно загарцював на одному місці.

- Звідки... ти? - невпевнено промимрив Стась, хоча зазвичай він ніколи не відчував незручності під час зустрічі з дівчатами.

- Звідти, - засміялася дівчина, блиснувши рівним рядом білосніжних зубів. Вона кивнула рукою в бік села. - А що?

- Нічого. - Стась уже опанував себе й почувався більш упевнено. - Ти живеш у селі?

- Живу. Ну то й що з того?

- І як воно тобі?

- Що воно? - усміхнулася дівчина.

- Жити тут?

- Як і всім. Поживи сам - пізнаєш.

- Я народжений не для такого життя.

- Ага! Незвичайна людина? Месія? Чи прибулець з іншої планети?

- Я б ніколи не зміг жити в гною.

- Куди б ти подівся, якби довелося!

- Не зміг би. Задихнувся б від смороду!

- То якого дідька приперся сюди? - Дівчина зверхньо, навіть зневажливо подивилася на Стася. Це йому аж ніяк не сподобалося, він не звик до такого

тону, тим паче, коли селянка була такою нечемною.

– А вас у селі не вчать бути чемними? Чи ви змалку звикли до грубощів? До матюків? – відрізав Стась.

– Ми до всього звикли, – невдоволено відповіла дівчина й додала: – Бувай, міський хлопчику! Будь обережний, бо корови купи свої по дорозі понакладали! Гляди, не вступи, бо ще, не дай Боже, захворієш на невідому медицині недугу, – з легкою іронією мовила незнайомка.

– То віджени їх кудись геть звідси! – крикнув Стась. – Не бачиш, що тут люди культурно відпочивають?!

– Знайди собі інше місце, синочку багатія, – сказала Софійка, під'їхавши зовсім близько. Вона була майже поруч, і Стась міг заприсягнутися, що відчув її запах. Це був аромат не дорогих імпортних парфумів – дівчина пахла свіжістю річки, ромашкою, м'ятою, квітами, ніби ввібрала в себе найприємніші запахи природи.

– Де мені відпочивати, я знаю сам, – твердо, не терплячи заперечень, сказав Стась. – А де пасти оцих смердючих корів, я тобі покажу.

– Ти диви який! – Софійка миттєво спалахнула. Від її непідробної краси, зарожевілих рум'янцем щік у Стася в грудях шалено закалатало серце. – Де смердить, там і пахне! Можливо, з молока цих корів матуся своєму улюбленому синочкові щоранку масельце на білий хлібець намазує!

– Мені не подобається сморід, що йде від корів, – невдоволено процідив крізь зуби хлопець. – Зрозуміло тобі? Тож віджени їх від мене подалі, – уже не сказав, наказав він.

– Якщо не подобається, – тихо, але владно відповіла дівчина, – то збирай свої манатки та чеши до свого «пахучого» міста. Там заводи краще пахнуть.

Дівчина гордо скинула голову й повернула коня вбік. Її волосся знову хвилями заколихалося, грайливим водоспадом розсипалося по спині.

– А це ми ще побачимо, хто куди почеше, – просичав Стась та зі злістю кинув дівчині навздогін: – Смердюча селянка!

Дівчина здригнулася, ніби її боляче вдарили хлистом по спині, зупинила коня, повернула голову. Її великі очі потемніли від гніву, стріляли іскрами. Вона щось хотіла сказати, але стрималася, зневажливо посміхнулася, вдарила босими п'ятками коня в боки та зникла в тумані так швидко, як і з'явилася.

Такої зневаги до себе Стась ніколи не відчував! Тим паче від кого? Від якоїсь селянки! Хлопець звик принижувати інших дівчат, які йому перечили, зараз вважав, що образив дівчину, обізвавши смердючою селянкою, але вона так зневажливо подивилася, що почувався приниженим. Хто вона така? Виросла серед купи гною, то й не має права з ним так поводитися! Нічого, він ще покаже їй, хто в домі хазяїн! Нехай начувається, руда відьма! Стась у гніві не помітив, що його друзі вже прокинулися та здалеку споглядали за ними. Чи чули вони його розмову? «Навряд чи», – заспокоїв він сам себе.

– Що, Стасю, – звернувся до нього Денис, цмулячи пиво з пляшки. – Уподобав дівку?

– Не твоє діло, – невдоволено буркнув Стась.

Весь день він ходив сам не свій. Усередині щось закипало від гніву, потім перед очима виникав образ прекрасної вершниці на коні, що виринув із хмар сивого туману та змушував то завмирати серце, то шалено вибивати в грудях там-тами.

– Даю вам часу до ранку, – сказав він хлопцям увечері. – Я хочу знати про цю пастушку все.

– Ого-го-го! – протягнув хтось із хлопців. – Чи ти, бува, не втюрився в сільську красуню?

– Замовкни! – скрикнув Стась і жбурнув у нього порожню пляшку з-під пива. – Тобі сказано, що робити, то роби мовчки! Літай бджілкою, і все! Ясно?! Козел...

– Ну, і як же ми за ніч про все дізнаємося? – запитав Денис. – Серед нас розвідники, кагебісти, інтернаціоналісти є? А може, серед нас є пластуни?

– Наразі в мене є гроші, за які ви так любите гульнути! Знайдіть місцевих, дайте їм драпу, горілки, грошей, пива – усе, що вони полюбляють. Ті розкажуть усе, що хочеш, що знають, і навіть те, що не знали до сьогодні. Зовсім нічого не тямите, телепні! Бовдури! Докурилися – далі нікуди, – розгнівано кинув їм Стась. Він іще сам не знав, навіщо йому потрібно знати про ту дівку все-все, не мав чіткого плану дій, бо рудоволоса внесла в його життя щось тривожне, неспокійне й незнайоме.

Розділ 8

«Незабаром, незабаром, зовсім скоро приїде Сашко», – весь час крутилося в голові Софійки. Від однієї думки про зустріч із коханим за кілька днів її серце шалено калатало в грудях, і вона боялася, що в наступній гарячій хвилі щастя просто захлинеться. Усі тривоги розвіялися, як вранішній туман при перших променях сонця. Сашко не забув її, не зрадив, він, як і раніше, телефонував та казав, що дуже кохає та чекає на зустріч. Залишилося дві доби. Або два дні та дві ночі. Або сорок вісім годин. Або... Ні, не треба рахувати години, тим паче хвилини до зустрічі, бо вийде велике, як сам Усесвіт, число. Нехай буде дві доби. Одна... Дві... І все! Вона знову відчує на своїх устах його палкий, гарячий поцілунок, потоне в шалених гарячих обіймах... А зараз... Зараз треба лягати спати. Дідусь, напевне, уже спить, бо за своє життя звик рано лягати, а ще раніше вставати. Якщо піти зараз відпочивати, то можна буде помріяти про таємну зустріч уночі біля річки, про зорі, що купаються в річці. При згадці про річку Соня тяжко зітхнула. Круті хлопці, що приїхали на дорогих іномарках, уже добу галасують на березі, як навіжені. І принесло ж їх саме зараз, та ще й на їхнє із Сашком улюблене місце!

Софійка зачинила хлів, де корова все ще щось хрумала, пішла зачинити на ніч хвіртку. Вечір уже розсипав яскраві зірочки по темному полотну нічного неба, і настала тиша. Лише від річки іноді доносилися дикі п'яні викрики непроханих відпочивальників із міста. Дівчина накинула старий заржавілий металевий гачок на гаплик та здригнулася від несподіванки. Прямісінько перед собою вона побачила голову хлопця, якого напередодні зустріла на лузі.

– Хай тобі грець! – скинула невдоволено Софійка. – Злякав.

- Привіт, Соню, – блиснув у темряві білосніжними зубами Стась та розплився в задоволеній усмішці.
- Не привіт, а прощавай, – відповіла дівчина, вдивляючись в обличчя хлопця.
- У селі вас не вчать культури поведінки? А, пардон, я вже це запитував. Нечемно так розмовляти з гостем, – зауважив Стась.
- Я тебе не запрошувала. Непроханий гість гірший від татарина.
- А я прийшов. Зауваж: сам прийшов до тебе, – Стась із притиском промовив «сам».
- Ой ля-ля! До нас завітало велике міське цабе!
- Я думав...
- Індик теж думав, та й в борщ попав!
- Хм, – усміхнувся Стась. – Ти дотепна, але така кумедна та старомодна. Оці твої приказки... Вони такі смішні!
- Знаеш що? Іди туди, звідки прийшов. А мені час відпочивати, – невдоволено промовила дівчина.
- Така молода та вродлива, а буде спати сама?
- Нехай це тебе не обходить.
- Ходімо тоді до нас, повеселімося, вип'ємо по п'ять крапель, погуляємо. Я запрошую.
- О ні! Це вже без мене! Нікуди я з тобою не піду! – категорично заявила Софійка.
- Не пошкодуеш? – запитав хлопець, примруживши очі.

- Сім літ мак не родив і голоду не робив. Бувай!

Соня махнула рукою та пішла до хати.

- Зачекай! - у голосі Стася був наказ.

- Що тобі потрібно від мене?! - Софійка швидко підійшла до хвіртки. Обличчя Стася було зовсім поруч. - Чому ти причепився до мене, як реп'ях?

- Скажу відверто: ти мені подобаєшся. Я хочу, щоб ти була моєю.

- У мене є хлопець. Це тобі зрозуміло? То пошукай собі іншу!

- Його зараз немає тут. Агов! Де ти, Сашко? Чому мовчиш? - Стась награно покрутив навсібіч головою.

- Звідки ти знаєш його ім'я? - стривожено запитала дівчина.

- Я все про тебе знаю.

- Ну то й на краще. Забирайся звідси геть та забудь сюди дорогу раз і назавжди.

- Не піду. Без тебе не піду, - уперто мовив Стась. - Хоч ріж, я нікуди без тебе не піду.

- Доведеться, - відказала Соня й пішла до хати, гучно грюкнувши дверима.

- А це ще ми побачимо, - процідив крізь зуби Стась і з люттю вдарив ногою стареньку хвіртку. Трухлява дошка тріснула та заколихалася, ніби гойдалка, на одному цвяху.

Коли Стась повернувся до друзів сам, ті почали з нього глузувати.

- Ну що? Відшила тебе селянка?

- Це ще та штучка!

- Дохлий номер!

Стась сів біля багаття, нервово запалив цигарку.

- Усе одно вона буде моєю, - сказав він, спостерігаючи, як язики полум'я жадібно поглинають сухе поліно. - Не було ще жодної дівки, щоб мені відмовила. Ця селянка ще не знає, що в мене тріщить від «зелені» гаманець.

- Гадаеш, вона бачила в очі хоча б один долар? - обережно, щоб не доводити Стася до сказу, запитав Льошка.

- Побачить - сама під мене ляже.

- А мені здалося, що ця Соня - міцний горішок, - продовжив Льошка.

- Розкушу, - упевнено сказав Стась.

- А зуби не зламаеш? - зауважив хтось із компанії.

- У жодному разі! - Стась задоволено випустив хмаринку диму, уявляючи дівчину зовсім близько біля себе.

- Навіщо вона тобі? - вставив Льошка. - У тебе є Ірка. Окрім неї, ти завжди можеш «зняти» яку завгодно дівку.

- Ірка? - відмахнувся Стась. - Нікуди вона не дінеться від мене. А я хочу мати цю руду. І не просто мати, а змусити її саму прийти до мене.

- Не вийде, - сказав Льошка. - Облиш її. Забудь.

- Не можу. Гра вже почалася. Мишоловка заряджена. Залишилося дочекатися дурнувату мишку.

- Тобі ж сказали, що ця Соня зовсім не дурнувата. До того ж по вуха закохана у свого капітана, чи хто там він.

В очах Стася блиснули іскри – чи то був відсвіт багаття, чи то гнів. Він до болю стиснув зуби.

– Це ще нічого не значить. Усе одно вона буде моєю, – твердо сказав він.

– Б'юсь об заклад, що ні. – Денис сів поруч зі Стасем.

– Що?! – витріщився на нього Стась. – Ти думаєш, що ця дівка не продажна?! Та вона за тиждень буде повзати біля моїх ніг!

– Ну ти й загнув! – посміхнувся Денис.

– Так ось... – Стась гарячково підхопився з місця. – При всіх заявляю, що за місяць вона буде моєю!

– Відповідаєш за свої слова? – з недовірою запитав Денис.

– Можу навіть побитися об заклад!

– На що спір? – Денис простягнув руку.

– Якщо буде моя правда, то я виставляю вам усім десять ящиків горілки. Якщо програю, ви мені. Іде?

– Хлопці, – обізвався Льошка. – Не забули, що першого вересня нам треба повертатися на навчання?

– Добре, – погодився Стась. – Беру менший термін. Мені досить і трьох тижнів, що залишилися до вересня. Згода чи ні? – Стась уже тримав руку Дениса.

– Можна внести корективи? – Льошка підійшов до хлопців. – Краще горілки п'ять ящиків і кожному з нас по гарній дівці на ніч.

– О-о-о! – схвально скрикнула юрба.

– Перебивай! – погодився Стась.

Льошка рубом долоні роз'єднав руки Дена та Стася.

...Хлопці поснули, а Стась іще довго сидів біля багаття, обмірковуючи плани на майбутнє. Він іще не знав, як йому діяти, щоб спокусити цю руду селянку, але був упевнений, що на це йому знадобиться зовсім мало часу, набагато менше, ніж думають його друзі.

Розділ 9

Олександра Волошина викликав до себе сам генерал Друзь. Це сталося в той час, коли капітан СБУ Олександр Васильович ніс на підпис у штаб заяву на відпустку. Олександр відкрив чорну шкіряну теку, поклав туди аркуш паперу з непідписаною заявою.

Генерал Максим Іванович ставився до Олександра, як до свого рідного сина. Подейкували, що в Друзя був син, який загинув від передозування наркотиків. І хоча Максим Іванович брав із собою Олександра на відпочинок до свого заміського будинку, ніколи про це розмови не вів. Напевно, то були болючі спогади навіть для генерала, який зазнав на своєму життєвому шляху немало випробувань долі, і чоловік тримав згадку про втраченого сина на великому замку в глибині душі. Сашко не знав батьківської ласки, тому всією душею тягнувся до цієї похмурої, мовчазної, вимогливої, але завжди справедливої людини. Іноді генерал викликав Волошина до свого кабінету, щоб просто поговорити, дізнатися, як його справи, тому сьогоднішній виклик у Сашка не збурило ані душевної тривоги, ані хвилювання.

– Дозвольте? – Сашко зайшов до просторого кабінету, уздовж якого тягнувся дерев'яний стіл із натурального дуба без жодної пилінки.

У кінці стола сидів кремезний сивоволосий чоловік. Він підвівся, не поспішаючи пішов назустріч Олександрові.

– Капітан... – почав Олександр по уставу.

- Облиш, Саню, – махнув рукою генерал, і на його обличчі промайнула ледь помітна тепла батьківська усмішка.

Він потиснув руку капітанові, кивнув на стілець.

- Сідай, синку, – мовив генерал та пильно подивився у вічі Сашкові. – Розповідай, як у тебе справи. Усе добре?

- Усе нормально. Збираюся у відпустку.

- Коли?

- Обіцяли відпустити вже завтра.

- Завтра, кажеш?

Лише зараз Сашко помітив, що генерал чимось занепокоений і стривожений, навіть знервований. Він постукував міцними пальцями по гладкій, натертій до блиску поверхні стола та супив густі брови. Олександр знав, що Максим Іванович завжди робив так, коли або приймав якесь важливе рішення, або був чимось незадоволений.

- Так. Планую завтра ж одразу заїхати до матері в село та поїхати на цілий місяць до Соні. Ми плануємо одружитися.

- Одружитися? – генерал задоволено усміхнувся у вуса. – Це добре, синку.

Максим Іванович знову затарабанив пальцями, зробив паузу.

- Доведеться відкласти весілля на місяць, та й відпустку теж, – зітхнув генерал.

- Щось трапилося? – з тривогою в душі запитав Олександр.

- Ти поїдеш з особливим завданням до Грузії, – сказав генерал. Було помітно, що сказати ці слова йому було непросто. – Лише на один місяць. Неспокійно там, – додав він.

– Так, неспокійно, – задумливо промовив Олександр й одразу, ніби схаменувшись, запитав: – Коли я маю від'їздити?

– Зараз отримаєш інструктаж, дві години на збори і в дорогу.

– Так швидко?! – мимоволі вирвалося в Сашка.

– Потрібно, синку. – Генерал по-дружньому поплескав хлопця по плечу. – Так потрібно. Повернешся за місяць – одразу ж на весілля. Запросиш мене?

– Обов'язково!

В Олександра був час, щоб зателефонувати Софійці та сповістити, що відпустка відкладена на місяць, але він не став гарячкувати й одразу хапатися за мобільника. Якщо сказати зараз, то Соня почне хвилюватися та впаде в розпач, як це було під час останнього його від'їзду. Краще буде, якщо він зателефонує їй уже з Грузії, з місця призначення. Тоді можна буде дати їй новий номер і спокійно, не кваплячись, поговорити.

«Так буде краще», – сказав він собі, збираючись на інструктаж. Складаючи папери до сейфа, Сашко подумав, що восьмого серпня він повинен прибути на місце призначення. Цього дня він мав зустрітися із Сонею. А ще в цей день відбудеться відкриття літньої Олімпіади в Пекіні.

«Три в одному», – усміхнувся він сумно сам до себе, неквапливо повертаючи ключа в сейфі.

Розділ 10

Цієї ночі Соня спала погано. Завжди тиха вулиця здригалася від гуркоту авто відпочивальників, які вузькими сільськими вулицями носилися на шаленій швидкості. Собаки у дворах шалено гавкали, а автівки, проїжджаючи повз їхне подвір'я, кричали різними голосами клаксонів. Налякані люди повимикали в хатах світло та припинили.

Софійка не чула, як дід Андрій уранці виганяв корову з хліва на пасовисько, як погодував курей та подибав за хлібом до крамнички. Вона погано спала, тривожно вслухаючись у нічний галас на вулиці. Дівчина прокинулася пізніше, ніж завжди, вийшла надвір, на повні груди вдихнула свіжість ранку. Вона вмилася холодною водою та одразу ж відчула бадьорість. Соня зірвала червонобоке яблуко, яке висіло майже над самим столом. Було таке пахуче й таке прозоре, що, якщо глянути на нього проти сонця, можна було побачити чорненькі зернятка. Софійка струснула яблуко, і зернятка тихенько задзвеніли. Дівчина із задоволенням відкусила соковите яблуко. Здавалося, воно ввібрало в себе всі пахощі літа, пахло медом із різнотрав'я. Коли приїде Сашко, вона збере найкращі, найстигліші та найсоковитіші яблука й поставить у вазі на цей стіл. При згадці про коханого на душі в Соні потеплішало, і за мить спогади про неприємну ніч розвіялися. Дівчина закрутила волосся у вузлик та кинулася готувати сніданок.

Дід повернувся додому похмурий. Мовчки поклав буханець хліба на стіл, тяжко сів під яблуною, чекаючи сніданку.

– Соню, це правда, що такий галас відпочивальники вчинили сьогодні вночі... Ну, що ти в цьому винна? – запитав дід за сніданком.

– Я? – Соня зачервонілася. – Я... Я не знаю, що вони від мене хочуть.

– Не бреш мені, дочко.

– У чому я повинна зізнаватися?

– Усе село гуде, що ти звабила їхнього старшого. – Дід відвів очі в бік.

– Я?! – Соня аж скипіла. – Та я... Я... – Дівчина задихалася від такої несправедливості. – Я ненавиджу таких, як він! – вирвалося в неї.

– Нема, доню, диму без вогню. – Дід зітхнув і пильно подивився на онуку.

– У мене є Сашко, і, крім нього, для мене нікого не існує в цілому світі! Він мое життя, і ти це знаєш! – із запалом мовила дівчина та почервоніла ще більше.

- Кажуть, що в тебе було побачення з кимось із тих дурнів.

- Побачення?! Цей телепень приперся, коли я зачиняла хвіртку. Я його відшила, і все! Хіба це побачення? – схвильовано говорила розгнівана дівчина.

- Виходить, він усе-таки уподобав тебе.

- То його справи. І мене це не обходить.

Дід перестав жувати, замислився.

- Соню, а Мажор – це його ім'я, прізвище чи прізвисько? – запитав дід, заглядаючи Соні в очі.

Софійка не витримала та розсміялася.

- Діду, мажор – це той, хто народився із золотою ложкою в роті!

- Ага, – серйозно мовив дід. – Виходить, що мажор – це синок багача?

- Можливо, якогось депутата чи бізнесмена. Напевне не знаю.

- Тих, хто накрався з державної кишені?

- Авжеж, – усміхнулася Соня. – Та яке нам діло до них, чи не так? Діду, мир?

- Мир, – погодився дід. – Ти, доню, тримайся від таких подалі. Від них можна лиха чекати будь-коли. Розбещені та паскудні, звикли, що все їм дозволено, бо хазяї життя.

- А що вони мені? Завтра приїздить Сашко, і все владнається. Побачать, що в мене є хлопець, то й відчепляться.

- Дай-то Боже. – Дідусь наклав хреста на груди й продовжив їсти.

– А то чого це, дідусю, ішов за хлібом, а виголився, вдягнувся, як на свято? Чи не до баби Параски сватався? – пожартувала трохи заспокоєна дівчина.

– Ах ти, дзиго! І це помітила! – Дід посварився пальцем. – Сам не знаю, що зі мною сталося. То було в чім ходжу по двору, у тім і по селу пішов. А тепер чомусь стидатися став. Виходжу з двору й перевіряю, чи всі гудзики на сорочці, чи чистий комірець. Так ось що я подумав: чи то душа моя відчула, що я все ближче й ближче до зустрічі з Богом? Га?

– Діду! – Соня замахала двома руками. – Не лякай мене та не засмучуй! Я не хочу більше про це й чути! Годі!

– Все, все, все! – заспокоїв її дід. – Не буду більше! Краще вже кажи, що до баби Параски залицяюся!

– Про вовка помовка, – Соня кивнула головою в бік вулиці. – А ось, діду, твоя приятелька йде.

Скрипнула хвіртка, і стара зайшла до двору, тягнучи за собою за мотузок свою козу Дашку. Баба Параска була чимось дуже збентежена та схвильована. Соня ніколи не бачила її в такому стані: очі в старій були червоні, губи дрібно тремтіли, обличчя бліде. Дівчина кинулася до неї:

– Що скоїлося?! Щось лихе?

Бабця схлипнула та витерла очі кінчиком картатої хустки.

– Ой, не питай, серденько, не питай, – закивала головою Параска, а на глибокі зморшки щік скотилася сльоза. – Лихо, та й годі!

– Та розкажіть нарешті, що сталося! – не витримала Софійка.

– Горе! Ой, горе мені, горе! – заголосила стара.

– Киньте цей мотузок! Нікуди коза ваша не дінеться. – Соня взяла стару під руку. – Ідіть за стіл та заспокойтеся.

– Моя... моя Дашка... Ой, лишенько, та й годі, – хитала головою в розпачі бабця.

– Годі ревти, – втрутився дід. – Сльозами горю не зарадиш. Іди сюди, побалакаємо.

Баба Параска, не відпускаючи з рук мотузку, подибала до столу, присіла на лавку, тяжко зітхнула.

– Що роблять ці мажори! Що вони творять! Жах! – Бабця зітхнула та, трохи заспокоївшись, почала розповідати. – Злигався з цими відпочивальниками той дурнуватий Грицько. Корів сьогодні пасти не пішов, то погнала їх на пасовисько його мати. Їй уже вісім десятків стукнуло, а довелося брати палицю в руки та йти на роботу, бо той дурень цілу ніч пиячив біля річки. Та чому б йому не пити, коли задарма пригощають?! З нього сміються, як із пришелепуватого, а він гигоче, та й годі!

– А вам до Грицька яке діло? Чи його глотки жаль? – запитала Софійка та знітилася, бо на неї з-під лоба суворо зиркнув дід (чого, мовляв, перебиваєш людину?).

– Це я до того, щоб ви, люди добрі, зрозуміли, що там коїлося, – продовжила бабця. – Ті мажори напоїли його ще з вечора, змусили за пляшку горілки роздягтися догола й бігати берегом там, де жінки обмивалися в річці.

– Тьху, – сплюнув дід. – Гидота яка! Сором, та й годі!

Соня посміхнулася:

– Що тут дивного? Грицько великим розумом ніколи не вирізнявся.

– Це ще нічого. А вранці припнула я на луках козу. Знайшла місце, де трави побільше, і полишила свою Дашку. Чи ж перший раз я це робила? Усе життя тримала кіз, припинала їх на лузі та не мала ніякого клопоту. Коли прибігає до мене Маруська Шершнева та й кричить, щоб бігла до річки, бо мою козу мажори замордують. Я так летіла, що ледь дух не спустила. Які в мене ноги в такому віці? Відбігала своє, але все-таки нагодилася вчасно. Головному з них заманулося спробувати козячого молока, то й послав Грицька доіти Дашку. А звідки в неї те

молоко? – баба Параска знову схлипнула. – Він, звірюка, замучив козу до такого, що в неї кров із дійок пішла! Тоді мажори змусили Грицька ті краплі молока з кров'ю випити, а самі реготали та на кіно знімали.

– Та чи вони зовсім з глузду з'їхали? – обурився дід Андрій так, що аж змінився в обличчі. – Хіба ж можна так над невинною твариною знущатися?!

– Це ще не все. Ви послухайте, що їм іще забажалось. – Стара попестила рукою шию Дашки, що стояла смирно, опустивши голову. – Тому головному мажору забажалось покататися на козі. Він наказав своїм друзям знімати його на кіно, а Грицьку – тягнути мотузку з Дашкою. Сам, покидьок такий, сів на козу, а та одразу і впала на ноги. Бідненька моя, чи втримала б вона на собі того слона? – похитала головою стара. – Я вже думала, що їй хребта їй зламав, та, дякувати Богові, лише шкутильгає. Напевне, ногу підвернула.

– Ти диви, що вони творять! Думають, що грошей багато, то все їм дозволено? – дід аж скипів. – І на них управа знайдеться! Іди до міліції, пиши заяву. Не треба цієї погані боятися!

– І піду! Піду й напишу! Усе про них розкажу! – підбадьорилася стара. – Ось лише відведу Дашку додому та піду до дільничного. Доки вони будуть тут бешкетувати? Настав час покласти цьому край.

Софійка полегшено зітхнула – з'явилася надія, що дільничний інспектор приструнчить розбишак і ті нарешті вгамуються й дадуть селу спокій.

Розділ 11

Софійка за день усі очі видивила на дорогу, виглядаючи Сашка. Наближався вечір, а його все ще не було. Дівчина набирала його номер телефону без упину, але нудний голос повторював, що зв'язку з абонентом нема. Дівчина стривожилася не на жарт та почала розмірковувати, що ж могло статися. Спочатку вона подумала, що Сашко хоче з'явитися зненацька саме тоді, коли вона не чекає, зробивши маленький сюрприз. Але коли до саду почали нишком прокрадатися вечірні сутінки, душу оповила справжня тривога. Щось зсередини

підказало розгубленій дівчині, що Сашко сьогодні не приїде. Він завжди дотримувався даного слова. Він обіцяв їй сьогодні зустріч, але не приїхав. Чому? Що скоїлося? Хто або що стали на заваді такій довгоочікуваній зустрічі? Думки про те, що коханий її покинув, дівчина відкинула одразу. Такого взагалі не могло бути. Не лише бути, а й приснитися в страшному сні. Він кохав її палко, ніжно, як і вона його, – Софійка стовідсотково була в цьому впевнена. Виходить, щось сталося. Відбулася якась подія, що завадила Сашкові приїхати на зустріч. Але чому ж він не зателефонував? Не попередив її? Вона зрозуміла б та чекала б стільки, скільки було б потрібно. Різні думки буйно вирували в її гарячій уяві, змушуючи серце в грудях шалено колотитися. Був не страх від того, що її покинули, – лише збентеження від несподіванки. Її уява час від часу малювала жахливі картини, але Соня відганяла їх, як надокучливих мух, щоб за кілька хвилин знову поринути в здогадки.

Дівчина видоїла корову й ненароком зачепила ногою відро з молоком. Воно жалісливо дзенькнуло, і на землю вилася біла рідина. З розпачу Софійка невтішно розплакалася.

– Не переймайся, доню, – почула вона поруч заспокійливий голос діда. – Грець із ним, із тим молоком! Чи ми голодні сидимо? Чи нема чого поїсти? Є кусень хліба на столі, дякувати Богові.

Софійка підняла на діда очі, повні сліз.

– Сьогодні мав приїхати Сашко, – ледь вичавила із себе дівчина, бо горло стисли спазми. Вони заважали не лише говорити, а й дихати та думати.

– Він на службі, доню, сама розумієш.

– Так. Але він не попередив мене, не зателефонував. Це так несхоже на нього.

– Напевне, сьогодні не мав такої змоги, – заспокоїв дід. – Або приїде завтра вранці. Ось побачиш! Так, напевно, приїде завтра!

Соня кивнула головою, спробувала усміхнутися.

– А зараз іди спати, бо наревешся – ніс буде великий та червоний. Хто тебе таку довгоносу любитиме?

Ось так завжди! Коли сумно, дідусь уміє і знайти слово втіхи, і пожартувати. Софійка постелила дідові постіль і пішла зачиняти хлів та хвіртку. Вийшовши на ганок, здригнулася від несподіванки. За столом під яблунею сидів на лавці Стась. Він нахабнувато посміхнувся та, узявши з вази червонобоке яблуко, з хрумом відкусив його, почав жувати. У Соні перехопило подих від гніву: як він посмів простягти свої лапи до яблук, які вона приготувала для Сашка?!

– Ти! Ти! Ти! – випалила Соня, задихаючись. – Як ти посмів?!

Вона вихопила з рук Стася яблуко так швидко, що той не встиг й оком кліпнути.

– Нечемно, селяночко, – нахабно сказав він та посміхнувся.

– Ти, нахабо, геть звідси! – Софійка пожбурила в кущі надкушене яблуко, як якусь потвору, та тицьнула пальцем у бік хвіртки. – Негайно йди з мого двору!

– Тобі шкода червивого яблука для гостя?

– Ці яблука не для тебе!

– А для кого ж? Для твого старого? Так у нього ж зубів немає.

– Для мого хлопця. Зрозумів?

– І де ж він? Чому зараз не їсть яблука, які ти для нього підготувала?

– Бо завтра приїде й буде їсти, скільки заманеться. І взагалі нехай тебе це не обходить!

– Більше нема чим нагодувати свого милого?

– А тобі що до того. Я сказала чітко та зрозуміло: іди з мого двору. І не лише з двору. Іди геть із мого життя раз і назавжди, – ледве стримуючи себе, спокійно,

але чітко карбуючи кожне слово, сказала дівчина.

- Піду лише з тобою.

- Що ти за людина?! Я тобі кажу, що в мене є хлопець і ми кохаємо одне одного. Що тобі ще сказати? Як тобі втовкмачити, щоб ти це зрозумів?

- Один вечір.

- Що один вечір? - Софійка не зрозуміла.

- Проведемо один вечір разом, і ти побачиш сама, що я вмю бути ніжним та ласкавим. Можливо, після цієї ночі ти не захочеш і чути про свого Сашка.

- Ти здурів, - Соня посміхнулася. - Я кохаю його. І це на все життя.

- Добре. Одна шалена ніч кохання зі мною, а завтра приїде твій Сашко, і ти проведеш із ним решту свого життя. Уяви перед собою терези. Що таке одна ніч і все довжелезне життя?

- Навіжений! Божевільний!

- Так. Нехай буде так, - погодився Стась. - Я дозволяю тобі обзивати мене, як завгодно. Зваж, лише тобі перший раз у своєму житті я спокійно даю змогу мене крити всіма поганими словами. Я згоден на все заради однієї ночі кохання з тобою. Уявляеш, ти будеш жити зі своїм хлопцем, а ночами згадувати наше коротке, але таке палке кохання? Ця маленька таємниця буде тебе збуджувати, коли коханий чоловік приїсться, як щоденний борщ, та обридне серед буденності життя. Навіть усе гарне рано чи пізно стає остогидлим.

- Я не хочу слухати ахінею, яку ти несеш. Іди звідси.

- Виходь за мене заміж. Хочеш? Знаю, що хочеш.

- Ти зовсім дурний, - дівчина зневажливо посміхнулася. - Самозакоханий Нарцис. Чуєш і бачиш тільки себе, та й кохаєш ти лише свою персону.

– У мене під Києвом власний будинок. Будеш жити в таких розкошах, що тобі й не снилося. Я подарую тобі коштовності такі, які ти забажаєш...

– Своїми теревенями ти відбираєш у мене час сну.

– Хіба можна спати, коли ти така молода та гарна? Спати треба на пенсії, а зараз брати від життя все, що можна. Не поспішай казати «ні», щоб потім шкодувати все життя.

– Послухай, – Софійка зітхнула, бо відчула, що в неї уривається терпець. – Я живу в селі, де всі про всіх усе знають. Мені не потрібні розмови про те, що ти до мене ходиш. Я тебе не кликала, то йди туди, звідки прийшов. І припинімо ці пусті розмови.

– Ніхто нічого не дізнається, – зашепотів Стась, і в нього від збудження заблищали очі. Він підхопився, підійшов до Соні так близько, що відчув її п'яний запах медових яблук. – Я піду, а ти вийдеш пізніше. Ми зустрінемося за селом... – Стась ледь стримував себе, щоб не вхопити в обійми дівчину, уткнутися обличчям у її волосся, що пахло якимись квітами, медом, стиглими яблуками та ще чимось таким, від чого йшла обертом голова. – Ти не пожалкуєш...

– Усе! Мені набридло! – обірвала його Софійка. – Я зараз покличу діда!

Стась зробив крок назад. Не тому, що злякався погроз дівчини. Він мав опанувати себе, відірватися від її чар молодості та свіжості.

– Гадаєш, мені немає з ким провести ніч?

– Мені байдуже. Я хочу лише одного – спокою.

– Я навіть знаю, з ким я буду сьогодні кохатися, – сказав він. – Є в мене слухна думка. Насправді мені такі дівчата ніколи не подобалися. Вона товста й огидна, як твоя корова. Ні, твоя корова має привабливіший вигляд, ніж вона. Але що вдієш? Доведеться зламати її цнотливість задля того, щоб тебе трохи позлити. Можливо, тоді ти станеш поступливішою.

– Помрій!

- Упевнений, що ту дівку не доведеться довго, як тебе, вмовляти.

- Ну то й добре. Іди вже геть!

- А мені здавалося, що доля подружки Олесі тобі не байдужа, - ніби ненароком промовив Стась.

- Що?! - В обличчя Софійки хлюпнула гаряча хвиля. - Не смій її чіпати! Чуеш?!

- А що робити? - Стась театралью знизав плечима.

- Якщо... Якщо... Якщо ти її скривдиш, я тебе...

- Що зробиш?

- Уб'ю! - з гнівом випалила Соня.

- Ні, не вб'єш. Брешеш усе. І те, що завтра приїздить твій Сашко, ти теж брешеш. Він не приїхав сьогодні, але мав би...

Соня відчула, як весь світ почав кружляти довкола та земля захиталася під ногами.

- Ти?! Що... Ти що з ним зробив?! - тремтячим, впалим голосом запитала вона.

- Нічого. Чому так зблідла? Не вистачало, щоб я бруднив руки. Чи не бігала ти до баби Параски домовлятися про її квартиранта? Бачиш, я все знаю. Він тебе покинув, а тепер покидаю я, бо мене чекають захопливі пригоди з товстою селянкою Олесею. Напевне, буде дуже весело. Бувай! - Стась помахав рукою та швидко пішов із двору.

- Погань! - не тямлячи себе від гніву, кинула йому навздогін дівчина, дивлячись, як у сутіні розчинилася постать хлопця.

...Софійці не спалося. Душу поступово, але наполегливо заповнювала якась дивна невиразність почуття та неозначеність смутку. Дивлячись у відчинене

вікно, вона спостерігала, як помалу з-за верхівок дерев у саду ліниво викочувався величезний червоний місяць. Він із цікавістю заглянув у кімнату, де в тривозі лежала на ліжку дівчина. Її золотаве волосся розсипалося хвилями по подушці, у широко розплющених очах застигли смуток, тривога та надія одночасно. А у дворі на столі стояла ваза з червоними, блискучими, ніби щойно натертими воском, соковитими яблуками...

Розділ 12

Андрій Андрійович останнім часом геть утратив спокій. Він уже лаяв себе, що дав пораду Стасеві поїхати на відпочинок до села. Знаючи вдачу сина, його здатність вляпуватися в якесь лайно, чоловік нутром відчував, що ця поїздка Стася добром не закінчиться. Тому він часто, по кілька разів на день, телефонував синові, але той або не брав слухавку, або грубо відповідав, щоб не заважав йому відпочивати.

Цю ніч до Андрія Андрійовича знову не йшов сон. Він прийняв перед сном пігулку снодійного, але даремно. У голові знову й знову мимоволі прокручувалося все його життя, починаючи від дня весілля. Він одружився з Мариною, яку палко кохав, одразу після закінчення навчання в інституті. Тоді вона була миловидною брюнеткою з темними очима та тоненькою, осиною талією. Спочатку все в них було добре. Він працював удень і вночі, цілком віддаючись роботі, не шкодуючи ані здоров'я, ані часу. Андрій Андрійович швидко просувався службовою драбиною вгору. Він рухався, не помічаючи, як Марина в той час із такою самою швидкістю від нього віддалялася. Чи був зовсім сліпий, чи заклопотаний справами – тепер не розберешся, та й чи потрібно? Схаменувся тоді, коли пролетіло п'ятнадцять років подружнього життя. У нього були свої жінки на одну ніч, у неї – коханець. Коли зрозумів, що йдуть вони по життю поруч, але паралельними дорогами, що не сходяться разом, схопився за голову, але було пізно. Їхній шлюб перетворився на щоденні тортури, а Марина – на товсту та грубу жінку. До того часу його дружина жодного разу не вагітніла. Андрій Андрійович зрозумів, що вони живуть окремими життями, бо немає тієї ниточки, яка б їх поєднувала, – дитини. Він сам наполіг на обстеженні в лікарні їх обох. Зробити це було доволі важко, бо дружина звикла жити для себе й не хотіла щось у цьому змінювати. Вирок лікарів був невтішним – Марина не могла мати дітей. Ще кілька років йому знадобилося, щоб умовити дружину усиновити дитину. Врешті-решт вона погодилася. Чи то був благородний жест, чи на знак

подяки за багато років безтурботного життя, яке він їй забезпечив, чи прокинулися в неї приспані материнські почуття – він не знав. Але був безмежно щасливий, коли зателефонував за його проханням знайомий лікар із пологового будинку та сказав, що одна жінка відмовилася від немовляти, тож можна приїхати подивитися на дитину.

Андрій Андрійович добре, на все життя, запам'ятав той доленосний день, коли вперше побачив маленького Стася. Дитина була й справді гарнесенька: пухкенька, жвавенька, з ямочками на рожевих щічках. Марина одразу ж погодилася забрати хлопчика, і незабаром їхній дім наповнився новими турботами. Поява дитини в сім'ї на деякий час їх знову зблизила. Андрію Андрійовичу з дружиною та немовлям довелося переїхати до іншого міста, покинувши тепле місце на роботі, але він не шкодував. Щодня тоді поспішав додому, щоб швидше побачити сина. На другий план відійшли і коханки, і друзі, навіть деякою мірою робота. Він давав Стасеві все, що той хотів, не помічаючи, що дитина росте розпещеною, непокірною та невдячною. Як часто буває, він був засліплений батьківською любов'ю. Знову наступив на ті самі граблі: не помітив, як дружина поступово вже вдруге віддалилася від нього. Спочатку в дитячу кімнату на ніч, потім в іншу кімнату, у своє, окреме ліжко. Навіть не в ліжко, а у своє, невідоме йому життя.

Коли Стась підріс та почав вліпати в різні халепи, до щоденних чвар та непорозумінь у його бік посипалися докори. Марина звинувачувала чоловіка в тому, що непотрібно було брати немовля, треба було взяти в сім'ю підлітка, у якого б уже мав бути сформований характер. «Гени, – любила вона повторювати, – у хлопчика погані гени від батьків».

«Можливо, мала рацію», – іноді думав він. І це була одна думка, яка з'єднувала розхитану родину.

Андрій Андрійович пам'ятав, як у пологовому будинку в той такий світлий, сонячний та радісний день він розмовляв із лікарем у фойє. Лікар розповів, що жінка, яка народила Стася, походить із села. Вона приховувала вагітність, бо не мала чоловіка та можливості виховати дитину. Окрім того, у неї вже була одна дитина, яка теж зростала без батька. Жінка вирішила відмовитися від хлопчика, щоб не осоромитися перед односельцями. У цей час породілля вийшла з лікарні, і лікар не втримався, показав-таки її Андрію Андрійовичу. Він бачив жінку лише якусь мить, але назавжди запам'ятав її: гарна, струнка, з довгим золотавим, напрочуд блискучим та хвилястим волоссям. Тоді він був спокійним, бо своїми

очима побачив матір хлопчика й упевнився, що та не інвалід, а напрочуд красива та здорова жінка. Лише з роками, коли Стась зовсім відбився від рук та його поведінка стала неконтрольована, Андрію Андрійовичу спало на думку більше дізнатися про цю жінку. Він навіть сам не знав, навіщо це йому, але бажання знову побачити біологічну матір Стася, дізнатися все про неї було невгамовним. Чоловік не став довіряти свої думки дружині, бо між ними вже давно не було порозуміння. Дізнатися, де живе ця жінка, було для нього неважко. Однієї днини Андрій Андрійович плюнув на всі невідкладні справи, бо вони були нескінченні, та нишком поїхав до села, де мешкала біологічна мати Стася – з його зв'язками та добрими стосунками з лікарем не склало великих труднощів дізнатися адресу жінки.

Кінець ознакомительного фрагмента.

Купити: https://tn.knigapoisk.com/ru/talan_sv-tlana/kupelya

Текст предоставлен ООО «ИТ»

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию: [Купити](#)